

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti t 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
„Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Razprava o obtožnici proti g. Vukičeviću

Na današnji seji razpravlja Narodna skupščina o radičevski obtožnici proti g. Vukičeviću kot notranjemu ministru. — Seja bo trajala najbrž do noči.

— Beograd, 29. oktobra. Današnja seja Narodne skupščine, ki je pričela ob 9.30, bo trajala po vsej priliki pozno v noč. Za sejo vlada v vseh krogih veliko zanimanje. Na dnevnem redu je namreč razprava o obtožnici, ki so jo vložili radičevci proti g. Vukičeviću kot notranjemu ministru radi terorja za časa volitev. V obtožnici so iznešeni večina slučajev, ki so znani že iz verifikacijske debate.

Zanimivo je, da vlada v radikalskih vladnih krogih velika bojazen, da bi mogla ta obtožnica položaj vlade še bolj omajati. Glede na nerazpoloženje, ki vlada proti g. Vukičeviću v Demokratijski skupščini, se Vukičevićeva okolica boji, da bi del demokratov glasoval z opozicijo ali pa se glasovanju odtrenil, tako da bi bila večina za vlado le majhna kar bi seveda vplivalo izredno močno in situacijo vlade še bolj omajalo. Da bi zadevo čimprej spravil z dnevnega reda, se je g. Vukičević odločil, da odgovori na obtožnico že danes in se odpove roku, ki mu ga daje zakon. Včeraj je imel g. Vukičević dolgotrajno konferenco z g. dr. Marinkovičem in dr. Korošcem, da bi si zagotovil podporo njunih skupin. Dogovorjeno je bilo, da bo po odgovoru g. Vukičevića na obtožnico predlagan prost prehod na dnevni red. S tem bi bila obtožnica definitivno ukinjena z dnevnega reda, ker v smislu zakona o ministrski odgovornosti tekem enega zasedanja ministra ni mogoče dvakrat obtožiti za eno in isto dejanje. Seveda pa je za prestiž sedanje vlade potrebno, da se ta prehod na dnevni red izvrši s čim večjo večino.

Dopoldanska seja se je bavila večinoma z nujnimi predlogi, ki so jih stavili posamezni poslanci. Uvodoma je bil predčan nujni predlog poslanca SDS dr. Budisavljevića, v katerem zahteva spremembo člena 16. zakona iz l. 1870. o ureditvi občin na Hrvaškem in v Slavoniji. Po sedaj veljavnem zastarelem zakonu predlaga namreč župana veliki župan. To pa je v popolnem nasprotju s načelom svobodnih volitev. Zgodilo se je več slučajev, da so radikalski veliki župani hoteli vsiliti občinski odborom radikalskega župana, dasiravno v odboru niso imeli večini niti enega svojega zastopnika. Da se te anomalije čim prej odpravijo, zahteva nujnost tega predloga. Min. predsednik g. Vukičević je kot notranji minister izjavil, da sprejme predlog, dasiravno bo v kratkem sprejel zakon

c občinah, ki bo veljaven za vso državo. Predlog je bil nato soglasno sprejet in bo na koncu seje izvoljen poseben odbor, da o njem razpravlja.

Drugi nujni predlog so stavili demokratiški poslanci iz Južne Srbije, ki predlagajo, naj Narodna skupščina izkaže umorjenemu generalu Kovačeviću narodno priznanje s tem, da prizna njegovi vdovi in njegovemu očetu poleg običajne pokojnine še posebno dosmrtno rento. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

Skupščina je nato prešla na dnevni red. Po prečitani obtožnici je prvi povzel besedo min. predsednik g. Vukičević in v obširnem govoru pobijal obtožnico.

V enournem govoru je g. Vukičević pobijal navedene obtožnice in poudarjal, da je bila vlada v volitve s točno določenim programom. (Kokanovič: To ni program, to je jedilni list). Vlada je za ta program dobila večino in ga hoče sedaj do konca izvesti. Opozicija je med govorom stalno vpadala z medklci in je prišlo mestoma do ostrega prepiranja med opozicijo in radikali.

Za g. Vukičevićem je povzel besedo posl. Stepan Radić, ki je v obširnem govoru utemeljeval obtožnico, navajajoč konkretne slučaje zlorab in nasiljev, za katere nosi odgovornost notranji minister, ker so se vršile po njegovem nalogu. Govornik zahteva, da se g. Vukičević stavi pod obtožbo.

V imenu kluba SDS je govoril dr. Budisavljević, ki je naglasil, da bi bilo že par slučajev dovolj, da uvede Narodna skupščina preiskavo. Razprava v verifikacijskem odboru in v plenumu Narodne skupščine pa je dokazala ne samo par, marveč celo vrsto nezastavljenih zlorab in je verifikacijski odbor za to izročil številne politične uradnike sodišču. Vsi ti uradniki pa brez dvoma niso postopali po lastni inicijativi, marveč po navodilih vlade. To dokazuje tudi izpoved velikega župana Zdravkovića, ki je priznal, da je dobil od notranjega ministra pismen nalog s točnimi instrukcijami, kako naj postopa. A nele opozicija, marveč tudi člani vladne večine so potrdili s svojim glasovanjem vsa ta nasilja. Zato ni dvoma, da je krivda notranjega ministra g. Vukičevića dokazana. V imenu DSS se govornik pridružuje obtožnici in zahteva, da se notranji minister obtoži po zakonu o ministrski odgovornosti.

Seja ob 13.30 še traja.

Kako je prišlo do včerajšnje demisije

Finančni minister iz proračunskih razlogov noče pristati na imenovanje državnih podtajnikov. — Vukičevići načrti za bližnjo bodočnost.

— Beograd, 30. oktobra. Vsi današnji listi obširno komentirajo včerajšnje tržno ostavko finančnega ministra dr. Markovića. Dasiravno skušajo vladni krogi ostavko finančnega ministra zanikati, se v dobro poučenih krogih ta vest vendarle vzdržuje in potrjuje. G. Vukičević se je namreč posreželo, da je pregovoril finančnega ministra, naj ostavko umakne, kar je ta po daljšem prigovarjanju res tudi storil. Kljub temu pa je vzbudil dogodek v vseh političnih krogih veliko pozornost. Splošno se naglašalo, da se pojavljajo v vladi vedno novi in težki notranji spori, ki so že sami po sebi take narave, da morajo prej ali slej dovesti do popolnega razsula Vukičević-Koroščevega režima. Demisija finančnega ministra in njeno ozadje sta dokaj značilna za razmere, ki vladajo v vladi. Poleg tega, da je že skupob Demokratijske zajednice, s katerim se pooblašča g. Davidović za nadaljevanje pogajanj z opozicijo v svrhu ustanovitve parlamentarnega demokratiškega bloka, položaj v vladi znatno zaostri, so naletehi načrti g. Vukičevića tudi v vladi na odločen odpor.

Demisija finančnega ministra, ki je bil pozvan na to mesto kot strokovnjak, da sanira državne finance, dokazuje, da so bile gostobesedne obljube in tolikokrat naglaševani program Vukičevićevega režima o sanaciji državnega gospodarstva le fraze. V trenutku, ko je šlo za to, da se državni izdatki faktično reducirajo in spravijo v sklad s finančno močjo države, je moral finančni minister poseči po demisiji, da je preprečil nove velike, a nepotrebne državne izdatke.

Javna tajnost je sicer, da bi se g. Vukičević prav rad iznebil v svojem kabinetu obeh strokovnjakov, to je finančnega in prometnega ministra. Demisija finančnega ministra pa je prišla včeraj v tako nepri-

čakovanem in neugodnem trenutku, da g. Vukičević ni preostajalo ničesar drugega, kakor da kapitulira in opusti obljubljeno imenovanje državnih podtajnikov.

Jasno je, da bo to na drugi strani še bolj kompliciralo njegov položaj. Klerikalci in demokratiški ministri vedno odločneje zahtevajo, da g. Vukičević končno izvrši obljubljeno imenovanje državnih podtajnikov. Zlasti klerikalci nestrno čakajo na to imenovanje, ki pa je zaenkrat zopet splavalo po vodi.

V kako hudi zadregi se nahaja g. Vukičević, priča tudi deistvo, da bo Narodna skupščina, kakor se zatrijuje, za del časa odložena. To dobro bo skušal g. Vukičević izkoristiti za to, da utrdi svoj položaj v radikalskem klubu in da razčisti situacijo v Demokratijski zajednici. Iz njegove okolice se izve, da namerava v najkrajšem času sklicati kongres radikalske stranke na katerem bi se dal izvoliti za predsednika. Po razpoloženju, ki vlada v radikalskih vrstah, pa je to zelo dvomljivo.

Redno zasedanje oblastnih skupščin

— Beograd, 29. oktobra. Včeraj je kralj podpisal ukaz, s katerim se sklicujejo oblastne skupščine k rednemu zasedanju za dne 5. novembra.

ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO

— Beograd, 29. oktobra. Včeraj je prišlo Narodno skupščino 60 članice nove ženske stranke, ki so predložile vsem poslanskim klubom spomenico, v kateri zahtevajo žensko aktivno in pasivno volilno pravico.

Poostrilev slupščinskega poslovnika

Vlada bi rada s spremembo poslovnika otežila akcijo in kritiko opozicije v parlamentu. — Preprečenje nujnih predlogov.

— Beograd, 29. oktobra. Odločna akcija opozicije spravila vlado v vedno nove in večje zadrege. Obtožnica proti g. Vukičeviću je vzbudila v vladnih krogih bojazen, da bi lahko opozicija z nadaljnjimi takimi akcijami še bolj omajala že itak zrahljani položaj Vukičevićevega režima. Zato še v zadnjem času v vladnih krogih mnogo razpravlja o tem, kako bi opoziciji onemogočili vsako parlamentarno akcijo.

Kakor izve vaš poročevalec iz popolnoma zanesljivega vira, nameravajo vladni krogi predvsem spremeniti skupščinski poslovnik in na ta način najbolj omeljiti parlamentarne svobodščine. Bajje v sporazumu z demokratiško zajednico je g. Vukičević naročil bivšemu predsedniku Narodne skupščine dr. Nikoli Subotiću, naj izdela osnutek novega poslovnika. Prideljem mu je poseben odbor v katerega so delegirani minister dr. Kumanudić, dr. Anđelinović, Velja Popović in bivši predsednik Narodne skupščine dr. Ribar.

Spremembe poslovnika naj bi zasledo-

vale v prvi vrsti skrajšanje proračunske debate in onemogočile predlaganje nujnih predlogov, kakor to sedaj prakticira opozicija. Razen tega obstoja načrt, da se poostre disciplinarne kazni za narodne poslance. Med drugim bo novi poslovnik vseboval določbo, da lahko odstranijo kaznovanega poslanca s silo iz Narodne skupščine. Ustanoviti nameravajo posebno parlamentarno stražo, ki bo skrbela za red v Narodni skupščini in bo imela pravico, da intervenira v dvorani tudi med sejo, da izvrši nalog predsednika in s silo odstrani od njega označene poslance.

Razumljivo je, da je ta namera vzbudila v vseh opozicijskih krogih, pa tudi v demokratiških krogih največji odpor. Sprejem takega poslovnika bi značil, tako naglašalo opozicijskači uvajanje diktature v parlamentu in omejevanje poslanske svobode. Opozicija naglašala, da se bo proti takemu načrtu najodločnejše borila in je prepričana, da bodo proti temu nastopili tudi davidovičevi.

Zmede v Rumuniji se nadaljujejo

Vedno nove vesti o konfliktu med vlado in regenti. — Nadaljnje aretacije karlistov. — Sedanja situacija je nevzdržna. — Opozicijski politiki beže na letalih v inozemstvo.

— Bukarešta, 29. oktobra. Aretacija bivšega državnega podtajnika Manoilescu je po zatrdilu vladnih krogov popolnoma razkrila načrte karlistov, ki so se pripravljali na državni udar. Med drugimi dokumenti, ki so jih oblasti našle pri Manoilescu, je tudi proglas na narod, v katerem se naglašalo, da ni več daleč čas ko bo princ Karel zasedel rumunski prestol. Tudi spor med Bratiinom in regentskim svetom zavzema vedno večje dimenzije. Bratiinu zastopa stališče, da se regentski svet ne sme vmešavati v notranje zadeve. Busduzan je že ponovno odbil podpis na vladnih naredbah, a tudi ostala dva člana regentskega sveta se več noma solidarizirata z njim. To se je zlasti pokazalo, ko je hotela vlada imenovati generala Margaresca za generalisima rumunske vojske. Regentski svet ukaza ni hotel podpisati, naglašajoč, da je generalisimus princ Nikolaj. Zatrjuje se, da tudi v dvornih krogih čimdalje bolj prevladuje prepričanje, da Rumunija ne more ostati brez samostojnega vladarja do polnoletnosti kralja Mihajla, in da se v tem oziru vedno bolj pri-

bližujejo opoziciji. Bratiinu si z vsemi sredstvi prizadeva, da ta pokret v kralji zadusi. Opozicijske voditelje spremljajo celotna krdela detektivov, ki kontrolirajo vsak njihov korak. Bratiinu je te dni sporočil princu Karlu, da bo posegel v slučaju njegovega povratka po najgroznejših sredstvih in ga opozoril zlasti tudi na to, da bi njegov povratek ogrožal nadaljni obstoj cele dinastije.

Včeraj je bil aretirani bivši šef generalnega štaba polkovnik Todorescu. Tudi bivši prefekt v Jassyju Anstancu, ki je znan pristaš generala Avarasca, je bil včeraj zaprt. Politični krogi dnevno pričakujejo tudi aretacijo šefa Narodno seljaške stranke dr. Mania.

— Subotica, 29. oktobra. Včeraj opoldne so letela nad Vojvodino tri rumunska letala. En izmed njih je pristalo na subotičkem letališču, vendar pa se je takoj nato zrova dvignilo in nadaljevalo polet proti Mađarski. Domneva se, da so v teh letalih pobegnili rumunski politiki, ki so pobeignili radi preganjanja s strani vlade.

Železnica Koprivnica-Varaždin

— Beograd, 29. oktobra. Prometno ministrstvo je izdalo odlok, s katerim se odreja zgradba proge Koprivnica - Varaždin. Proga je že trasirana in bodo z delom pričeli takoj spomladi, čim nastopi ugodno vreme.

POSLANCI SO LAHKO MESTNI ŽUPANI

— Beograd, 29. oktobra. Verifikacijski odbor je izdal danes načelni odlok, glasom katerega lahko poslanci, ki so obremenjeni z upni občin, obdržijo župansko mesto in mandat. S tem je predvsem rešeno vprašanje ministra dr. Kumanudija, ki je beograjski župan in je moral radi tega v zadnji Narodni skupščini na zahtevo radikalov odložiti svoj poslanski mandat.

UMIK VISOKEGA URADNIKA

— Beograd, 29. okt. Načelnik personalnega oddelka v notranjem ministristvu Anstić, proti kateremu je bilo vloženih mnogo pritožb, je danes podal ministrskemu predsedniku ostavko na svoje mesto.

PETROLEJ V KARPATIH

— Bratislava, 20. oktobra. V Podkarpatski Rusiji so v okolici Marmaroša odkrili močne petrolejske vrelce, ki segajo v globino 240 m. Preiskava je ugotovila, da vsebuje vrelci zelo dobro olje in je ležišče zelo obsežno.

NOVA MAĐZARSKA SENZACIJA

— Budimpešta, 29. oktobra. Glavni organ legitimistov „Magyar Ország“ objavlja danes pismo Paula Boncourja, ki ga je poslal leta 1917 državnemu upravniku Horthyju in v katerem naglašalo, da je francoska zbornica sklenila, da sedanjih državnih mel ni smatrati za definitivne. Za to pismo je baje vedel tudi Briand. Horthy je dobil to pismo 18. maja 1920., a ga je izročil zunanjemu ministru grofu Telekyju šele mesec dni pozneje. Očitno gre za novo propagando lige za revizijo trianonske mirovne pogodbe.

Notranji boji med boljševiki

Kamenjev zapustil opozicijo?

— Moskva, 29. oktobra. Vse velike organizacije komunistične stranke razpravljajo o stališču, ki naj ga zavzamejo proti opoziciji. Sodeč po splošnem razpoloženju, bodo vsi voditelji opozicije izključeni iz stranke.

Zelo vplavno je potekala seja tujakšnih strankinskih funkcionarjev, na kateri so voditelji opozicije Rakovski, Kamenjev in Smirnov skušali protestirati proti izključitvi Trockega in Zinovjeva iz osrednjega odbora. Ko je Smirnov rekel da masa stranke vendarle stoji za Trockijem, je večina dvignila tak hrup, da ni mogel govoriti dalje. Kamenjev sploh ni mogel priti do besede. Rakovski pa je mogel samo toliko reči, da bo stranka brez vodstva Trockega umrla, nakar je moral tudi on zapustiti govorniški oder. Slednjič so morali vsi trije zapustiti dvorano.

Na seji plenuma osrednjega odbora in kontrolne komisije so padale proti pristašem Trockega težke obdolžitve, češ da so bili v zvezi z elementi Bele garde, katere agenti so sodelovali v tajni tiskarni opozicije.

— Pariz, 29. okt. Po vsteh iz Moskve je poslanik v Rimu Kamenjev zapustil opozicijo in prešel k Stalinu. Nadalje poročajo, da bodo vsi častniki, ki so se ujeli, da simpatizirajo z opozicijo, izključeni iz armade.

Katastrofa „Mafalde“

— Newyork, 29. oktobra. O katastrofi italijanskega parnika „Princesa Mafalda“ se doznajajo od rešencev še sledeče podrobnosti: Ko se je začela ladja potapljati, so ljudje v paničnem strahu poskakali v vodo. Vsa okolica ladje je bila pokrita s človeškimi trupli. Ko je sledila eksplozija, so železni deli, ki so se lomili od ladje, ubili mnogo ljudi. Kmalu nato se je pojavilo večje število morskih psov, ki so med plavaljočimi ponebrečeni vprizorili pravcato mersarsko klanje. Računa se, da je bilo na ta način umorjenih najmanj 100 ljudi. Mnogo ljudi je potegnil v globino tudi vrtnec, ki je nastal pri potapljanju ladje. Število žrtev je po mnenju očividcev brez dvoma mnogo večje, kakor to priznavajo uradna poročila. Pravi vzrok katastrofe še vedno ni ugotovljen.

Klerikalne sleparije pri zbor- ničnih volitvah

Na našo ugotovitev, da so bile nekatere uradnim volilnim listinam Zbornice TOI priložene glasovnice klerikalne kandidatne liste g. Ogrina, nam piše volilna komisija: »Volilni odbor Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ugotavlja, da se je manipulacija z glasovalnimi listinami izvršila pod strogo kontrolo in da so bile vse glasovne listine, namenjene volilem, popolnoma zapečatenе oddane poštnemu uradu, ki je posloval v zborničnih prostorih, že poprej, predno so bile sploh kakšne kandidatne liste volilnemu odboru predložene. Iz tega sledi, da je vsaka nedopustna manipulacija izključena.«

Tako volilna komisija. Mi pa imamo na razpolago priče, ki bodo pred sodnijo pod prisogo potrdile, da so bile uradnim volilnim spisom priložene Ogrinove glasovnice. Volilne sleparije so se torej vršile in izjave volilne komisije te zagonetke ni pojasnila. Upajmo, da bo to storilo državno pravdnstvo, ki se bo s to zadevo vseskor moralo pečati. Nujno potrebno je, da se dožene, kje in na kak način so mogle priti klerikalne kandidatne liste med uradne spise.

Lovski kongres v Ljubljani

Ljubljana, 29. oktobra.

V sejni dvorani mestnega magistrata, okrašen z zelenjem in lovskimi trofejami, je bil danes ob 11 dopoldne odprt lovski kongres, katerega so se udeležili delegati posamičnih lovskih organizacij in društev iz vseh pokrajin naše države. Otvoritev se je nekoliko zakasnila, ker so zunanji delegati prispeli šele z dopoldanskimi vlaki v Ljubljano.

Med odličnimi lovci in delegati omenjamo predsednika glavne uprave Zveze lovskih društev Jugoslavije, ministra n. r. dr. Milana Stojadinovića iz Beograda, podpredsednika dr. Milovana Zoričića, banskega svetnika v Zagrebu, tajnika inž. Vojka Koprivnika, viš. inšpektorja ministrstva šum v Beogradu in blagajnika polkovnika v pok. g. Bojovića in člana nadzorstva inž. Milana Marinovića, višjega inšpektorja ministrstva šum Vojvodinske lovsce so zastopali: Jovo Lakić, namestnik predsednika občine Novi Sad, dr. Miloš Vlahović, odvetnik Stari Bečej in Gjozje Gajin, direktor v Novem Sadu za Bosno in Hercegovino je bil navzoč dr. Bragotin Turković, svetnik vrhovnega sodišča v Sarajevu, za Hrvatsko in Slavonijo pa že omenjeni podpredsednik dr. Zoričić in inž. Jovan Cević, višji šumarski svetnik v Zagrebu, Slovenske lovsce so zastopali predsednik Lovskega društva dr. Ivan Lovrenčić, odvetnik v Ljubljani, Ivan Zupan, ravnatelj dohodarskega urada mestne občine ljubljanske in Rajko Boltavzer, računski ravnatelj v pokolu iz Maribora.

Predsednik, minister n. r. dr. Stojadinović je v toplih besedah otvoril kongres, izražajoč svoje veselje, da se kongres vrši baš v Ljubljani, središču divne Slovenije. Kongres je soglasno in z odobravanjem sprejel udanostno brzojavko na pokrovitelja lovcev Nj. Vel. kralja Aleksandra, dalje brzojavni pozdrav lovcu-drugu ministrskemu predsedniku g. Veliki Vukičeviću in ministru šum g. Aleksandru Mioviciu. V imenu občine je pozdravil goste nato vladni komisar g. Anton Mencinger, v imenu velikega župana šumarski svetnik g. Sivic.

Ministra šum in rudnikov je na kongresu zastopal g. inž. Koprivnik, ki je v svojem pozdravu izrazil najlepše uspehe kongresa.

Sledila so poročila glavne Zveze lovskih društev, tako glavnega tajnika, blagajnika in revizorjev. Poročila so bila z odobravanjem sprejeta, na kar je bil oficijelni del kongresa zaključen ter se je nato vršila interna seja delegatov.

Ob 13. se je vršil v »Unionu« svedčan banket na čast zunanjim delegatom. Popoldne so lovci odpelejo v Kokro na lov na divje koze, kjer bodo vsi gostje lovskega društva na Jezerskem.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem so notirali: Dunaj 801.50, Berlin 13.57, Milan 310.25, London 276.70, Newyork 56.74, Pariz 223.5, Praga 168.42, Curih 10.955.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 276.70, Newyork 56.735, Pariz 223—223.25, Milan 310.125—310.25, Curih 10.955, Berlin 13.57, Dunaj 801.5, Praga 168—168.40.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.13, Dunaj 73.20, Berlin 128.85, Pariz 15.36, Milan 28.83, Pariz 20.36, London 26.22 875, Newyork 518.50.

Podaljšanje komisarijata na ljubljanskem magistratu

Klerikalci proti občinski avtonomiji. — Sedanega vladnega komisarja Mencingerja bo zamenjal prof. Jarc ali kak drug klerikalni eksponent. — Izprememba občinskega volilnega reda in «korektura» volilnih imenikov.

Dne 11. septembra in 2. oktobra je Ljubljana jasno in odločno izpregovorila, da hoče ostati napredno mesto, zvesto svojim tradicijam prejšnjih desetletij. Že pri januarskih občinskih volitvah je Ljubljana dokazala, da obsaja klerikalno politiko. Da uspeh Naprednega bloka pri občinskih volitvah ni bil slučajen, sta dokazali njegovi zmagi pri skupščinskih in pozneje pri občinskih volitvah, kjer je dobil celo nad tisoč glasov več kakor klerikalna stranka.

Ljubljana je našla sama sebe, ko je uvidela, da mora ostati svetilnik kulture in naprednosti med Slovenci. Odločno je izjavila, da nosilci te kulture in naprednosti ne morejo biti kakšni Pirci in Pusti, kakšni klerikalni osebni koristolovci, marveč le ljudje, ki jim je splošni blagor ljubljanskega prebivalstva in napredka Ljubljane kot središča Slovenije življenska naloga.

Ljubljana je zlasti pri občinskih volitvah ostro obsodila komisarijat, ki ga je uvedla in vzdrževala klerikalna stranka na ljubljanskem magistratu, kakor tudi kršenje ljubljanske občinske avtonomije, ki so jo letos spravili klerikalci s pomočjo finančnega zakona in odvisnosti od samovolje finančnega ministra v Beogradu.

Ker se klerikalna stranka ni mogla popustiti ljubljani pri občinskih volitvah, kjer je odločevala svobodna volja ljubljanskega prebivalstva, je vložila pritožbo proti volitvam, da bi zavlekla konstituiranje novoizvoljenega občinskega sveta ter čim dalje vzdržala na ljubljanskem magistratu proti volji večine prebivalstva komisarijat. O neutemeljenosti te pritožbe smo že govorili, najbolj pa jo dokazuje dejstvo, da je Napredni blok dobil pri občinskih volitvah nad tisoč glasov več kakor klerikalna stranka sama in mnogo več kakor klerikalci in radikalni skupni.

Blamaža klerikalcev v Ljubljani, ki so jo doživeli pri občinskih volitvah, je bila tem večja, ker so pričakovali, da bo izprememeni volilni red koristil le nim samim. Prejšnji volilni red je omogočal relativno najmočnejši stranki absolutno večino v občinskem svetu in tako obenem tudi njegovo redno poslovanje.

Sprito naraščajoče moči in konsolidacije napredne misli v Ljubljani klerikalci na volilni red ni bil več po volji, dasti jim je v prejšnjem občinskem svetu dal absolutno več v roke, in zato so uvedli čisti proporc. Napravili so volilni red, kakršen bi jim po

njihovem mnenju bolj koristil, kljub temu pa so doživeli blamažo. Pokazalo se je, pravo razmerje med strankami in Napredni blok je dobil izpopolneno število glasov in večino v novem občinskem svetu.

Klerikalci so se vračunali. Zato se je takoj po njihovem porazu pojavila med njimi misel o zopetni izpremembi volilnega reda, ki naj bi klerikalcem prinesla pri prihodnjih volitvah večino v ljubljanskem občinskem svetu. Ne zaradi morebitnih nepravilnosti pri volitvah, ampak samo zaradi tega, da bi pridobili na času, so vložili pritožbo proti volitvam in tako podaljšali življenje komisarijata. Njihov načrt je, toliko časa vzdrževati komisarijat na magistratu, da bi bilo mogoče s finančnim zakonom prihodnje leto izpremeniti občinski volilni red, kakor bi to najbolj odgovarjalo interesom klerikalne stranke. Nato naj bi se višile nove volitve, ki naj bi dale Ljubljani tak občinski svet, kakršnega si klerikalci žele.

Ker se klerikalci sedanji vladni komisar na ljubljanskem magistratu g. Mencinger kljub vsej pomoči, ki jim jo je nudil ob volitvah, ne zdi popolnoma zanesljiv in dovolj postrežljiv, delajo sedaj po naših informacijah na to, da bi ga zamenjali kakšnega klerikalca. Kakor čujemo, je resen kandidat za novega komisarja na magistratu g. prof. Jarc, imenujejo pa se tudi imena dr. Breclja in nekaterih drugih klerikalnih eksponentov.

Novi komisar na magistratu iz klerikalnih vrst bi imel predvsem nalogo pri pripravi reklamacijskega postopanja »po pravili« volilne imenike tako, da bi bila zmaga klerikalne stranke pri novih volitvah v vsakem slučaju zagotovljena. Razen tega pa bi imel spraviti v mestno službo čim več pristavev klerikalne stranke ne glede na to, da se je ljubljanski občinski proračun že letos povečal v sled nepotrebnih partizanskih imenovanj za več kot 600.000 Din.

Na ta način bi klerikalci radi ljubljansko občino popolnoma spravili pod svojo peto. Če pri tem tpi škodo ljubljansko občinsko gospodarstvo in interesi ljubljanskega prebivalstva, jim je malo mar. Še ne bodo plačevali občinskih dajatev in dajav Jarc, Breclja in Gabrovski, ampak ljubljanski davkoplačevalci vseh stanov in slojev, ki jim je z nasiljem finančno vzeti možnost, svobodno protestirati pri volitvah zoper klerikalno kršenje občinske avtonomije.

V noči od 7. na 8. t. m. je bilo vloženo v barako Eveline Kovačević v Zagrebu, v baraki se je nahajala trafika. Vlomilec je odbil deske in zlezli skozi odprtino v barako ter odnesli tobaka v vrednosti 1500 Din. Istočasno so oropali tudi kovčeg, katerega je imela Eveline shranjenega. Dne 10. t. m. so vlomilci skušali vlomiti v trafiko Perke Kolombani na Kaptolu. Zlikovci so z železnim drogom odprli okno. V trafiko pa niso prodrli, ker je bilo okno zamreženo z železnimi palicami. Dne 12. t. m. so vlomili v čevljarno Marka Novosela v Palmotičevi ulici in odnesli čevlje in druge predmete v vrednosti 10.960 Din. Dne 14. t. m. so vlomili v trafiko Berte Čačković v Preradovičevi ulici. Odnesli so blaga za 13 tisoč Din. Policia je pridno zasledovala vlomilce in je v neki gostilni aretirala 20-letnega Andreja Tomaškovića, ki je popival v družbi z Muhom Serbićem in Nezirom Nezirovićem. Po dolgem zaslišanju je Tomašković priznal, da je vlomil v omenjene trafike s pomočjo Serbića, Nezirovića in Sormanana ter da je bil zadnji vodja in organizator vlomilske družbe. Policia je poiskala vodjo, 23-letnega mesarskega pomočnika Ivana Sormanana in ga aretirala. Sprva je vse zanikal, končno pa priznal. Vrnili se je komaj iz kaznilnice v Lepoglavi in se nastanil v Zagrebu. Spoznal se je tedaj tudi v zaporih z Andrejem Tomaškovićem. Slučajno je bil v družbi tudi Nezirović. Ker je bil Sorman brez posla, je predlagal, da bi vlomili v trafiko Kovačevićeve. Trojica je predlog sprejela. Serbić, Tomašković in Nezirović so se pred barako glasno razgovarjali, da ne bi sum v njej vzbudili pozornosti mimoidečih. Sorman je pa medtem vlomil in okradel trafiko. Ukradeno blago so spravili v Sormanovo stanovanje, pri neki Jeni Stih. Tomaškovića, Nezirovića in Sormanana so z Jeni Stih izročili sodišču.

Ljubljanska oblasna skupščina Predlog o razširjenju območja mestne občine.

Kakor smo že poročali, bo ljubljanska oblasna skupščina dne 5. novembra t. l. sklicana k zadnjemu letošnjemu plenarnemu zasedanju. Skupščina ima pred vsem sprejeti oblasni proračun za leto 1928.

Kakor nam zatrjujejo v dobro poučenih krogih, namenjajo poslanci klerikalne večine v oblasni skupščini stavi nujen predlog, s katerim bodo zahtevali teritorialno razširjenje ljubljanske mestne občine. Klerikalci bodo zahtevali, da se mestni občini priključijo vse okolišanske občine, tako Vič, Zgornja Šiška in Moste. Na ta način razenajo klerikalci, da bi pri eventualnih novih volitvah s pomočjo svojih pomočnikov radikalov dobili v mestnem svetu večino. Priključitev naj bi se izvedla v najkrajšem času. Po priključitvi bi se letošnje oktobrske občinske volitve razveljavile in razpisale nove.

To informacijo objavljamo brez vsakega nadaljnjega komentarja. Gotovo je, da so klerikalci sedaj na delu, da dobe mestno večino v svoje roke. Oblasni odbor deluje sedaj tudi na to, da bi se vršile plenarne seje oblasne skupščine že v veliki dvorani univerze, ki naj bi lokale za posamezne klube izpraznila ter se preselila v državno realko.

Kongres Jadranske Straže

V dneh od 30. oktobra do 1. novembra se vrši v Splitu I. kongres Jadranske Straže, ki se ga bodo udeležili delegatje organizacij iz cele države.

Jadranska Straža, ki je ena naših najpomembnejših nacionalnih organizacij, doslej še ni imela nobenega kongresa. Vršili sta se le dve glavni skupščini. Praksa pa je dokazala nujno potrebo širšega sestanka, na katerem bi se temeljito razpravljalo o vseh aktualnih problemih. Predvsem bo kongres razpravljalo o dosedanjem delu centralnega odbora in poedinskih organizacij, ter ugotovilo, v kolikor je bilo uspešno. V drugi vrstbi se bo razpravljalo o reorganizaciji društva. Izdelati bo treba nova pravila, ki bodo bolj odgovarjala faktičnim potrebam. In tretja glavna naloga kongresa je izdelava točnega programa za bodočnost. V mi-

sko, ki jo zasadiš v njegovi družbi. Agent je odšel. Drugemu agentu je general zapovedal:

— Privedite k meni d' Albaniaca in Fortelusa.

Agent je odšel. General je sedel na Faultonovo vzglavje, rekoč:

— Zdaj mi pa povejte vse podrobno.

Komaj je pa začel Faulton pripovedovati, se je vrnil drugi agent in javil ves prestrašen:

— D' Albaniac in Fortelus sta izginila iz svojih celic. Paznik se je skril. General Enone je planil pokonci. Kaj takega ni pričakoval in ni čuda, da ga je spravila ta vest iz ravnotežja. Faulton je zaškrilpal z zobmi in stisnil pesti.

Pri vas ostane zdravnik, Faulton. Mene kličejo opravki.

General je v spremstvu redarjev odšel.

Kmalu je vsa policija iskala ubežnega paznika, aretiranca, Holderja, Lidija in Leticija.

General je sedel za pisalno mizo v svojem kabinetu in osebno oddajal podrejenim organom povelja. Takoj so bili stanovniki vseh hiš v mestu in predmestjih obveščeni, da do nedol-

nuli parijodi je bil delovni program Jadranske straže pretežno propagandističnega značaja, nova parijoda pa mora biti posvečena pozitivnemu delu. Projektirani so filmi o našem Primorju, ustanovitve pomorskega muzeja in izdajanje poučnih in propagandnih knjig. Posebno pozornost bo posvetil kongres finančnemu vprašanju in skušal v prihodnji dobi pojasniti finance Jadranske Straže tako, da bo lahko poklonila naši vojni mornarici prvi narodni dar. I. kongres Jadranske Straže je zato v vsakem oziru zelo pomemben.

Sport

Češkoslovaška — Jugoslavija 5 : 3 (4 : 1).

Dobra igra Jugoslovenov v drugem polčasu.

V Pragi se je vršila včeraj na dan obletnice češkoslovaške republike meddržavna tekma Češkoslovaška — Jugoslavija, kateri je prisostvovalo 14.000 gledalcev. Postave obeh moštvo so bile:

Jugoslavija: Mihelič — Dasović, Ivković — Popović, Premrl, Arsenjević — Giller, Bončić, Jovančič, Benčić, Marjanović.

Češkoslovaška: Planický (SL) — Pernar (Sp.), Seifert (SL) — Vodička, Pletický (oba SL), Mikš (Vikl) — Šoltis, Svoboda, Bejbel, Puč, Kratochvíl (vsi SL).

Ko so prispeli naši igralci na igrišče, jih je občinstvo navdušeno pozdravilo, moštvo pa je posebej pozdravil prof. Pelikan. Zahvalil se mu je naš delegat g. Zangl in izročil češkemu moštvu krasen šopek cvetja. Godba je nato zaigrala našo in češkoslovaško drž. himno, nakar sta ob 15.12 nastopili obe moštvi.

Posebne igre.

Čehi so takoj prevzeli inicijativno, z neverjetno naglico so prišli pred naša vrata in že v prvi minuti je obsedela žoga, katero je poslal Šoltis voley v mrežo. Radi raztargane in nervozne igre naše obrambe, ki je imela očitno tremo, je Bejbel po kombinaciji Bejbel — Kratochvíl — Bejbel že v 4. minuti zabil drugi gol. Šele sedaj so se nekoliko znešli Jugosloveni in sledila je naša protiofenziva. V 7. minuti je dosegla Jugoslavija prvi kot, ki je ostal neizbrljen, kakor tudi enaka šansa za Čehoslovake. Pomerjevali pa je Mihelič s težavo ubranil. V 13. minuti je podal Giller Bončiću, ta je žogo lepo serviral Benčiću, ki je zabil efektan gol. (Rezultat 2 : 1). Temu igri ni popustil, marveč se je še stopnjeval. Čehi so izvedli serijo krasnih, precizno izpeljanih napadov, katerim naša obramba ni bila kos. V 18. minuti je Svoboda dosegel tretji gol in zvišal rezultat na 3 : 1. V 20. minuti je Šoltis zapustil igrišče radi blesture. V 37. minuti je sledil nagel prodor Čehov in Bejbel je dosegel četrty gol. Polčas 4 : 1 za Čeha.

Zdelo se je, da zapuste Jugosloveni težko poraženi igrišče, toda v drugem polčasu se je položaj bistveno izpremenil. Jugoslavija je prešla v ofenzivo in bila je večji del igre v premoči. V 10. minuti prisojdi sodnik Jugoslovenom 11 metrovko radi faula na Marjanovića. Benčić je pretvoril v gol in zniža na 4 : 2. Še minuto kasneje pobežne Giller solo, a strelja Planický iz 2 metrov bližine v robo. V 17. minuti zagreši Vodička faul. Giller strelja proti голу, Benčić »stopa« in da Bončiću ki neobranljivo zabije. Publiku navdušeno aplaudira. V 27. minuti dosegne Svoboda iz prostega strela peti gol. Rezultat ostane do konca nespremenjen. Sodil je dobro g. Ivančič iz Budimpešte.

Jugoslovenski hazenski derby

Concordia — Ilirija.

K jutrišnji tekmi za državno prvenstvo, ki se upravičeno lahko imenuje jugoslov. hazenski derby, sta postavila oba tekmeča svoje najboljši sile. Po naših dosedanjih informacijah nastopita družini v sledečih postavah: **Concordia:** Gršetić, Claudius, Flik, Tonković I., Znidarić, Tonković II., Bobynski; **Ilirija:** Jermol II., Šaplia, Tratinik, Zupančič, Jermol II., Privšek, Bernik. Kakor vidimo iz obeh postav, se nasprotnika v polni meri zavedata važnosti tega srečanja. Imena igralov nam jamčijo, da bomo gledali prvorazredno sportno prireditev, ki bo nudila ogorčenje in skrajno napeto igro. Kako ogromen interes vlada za to pomembno tekmo, je razvidno iz dejstva, da pošljejo zagrebški listi v Ljubljano svoje posebne poročevalce. Celo »Češki svaz žensk. sportov« se je glede tekme informativno obrnil na savez ter zaprosil, da se ga takoj po končani borbi brzojavno obvesti o izidu.

Družina Concordije dospe v Ljubljano že danes zvečer ob trih urah na 10. 2. mo došpe večja skupina zagrebških druzerjev, da moralno podpro svoje reprezentanke. Tekmi

bodo prisostvovala po vsej priliki vsa civilna in vojaška oblastva ter celokupni tekmovalni konzularni zbor. Apeliramo na vsa naša sportna javnost, da v čim večjem številu prisostvuje jutrišnji tekmi ter se na ta način oddolži našim pozitivnovalnim sportnikom za njihov trud pri delu za razvoj ženskega sporta. Naj bo jutrišnja nedelja pravi manifestacijski dan za naš ženski sport. Tekma se vrši na igrišču Ilirije ob 13.30. Ob 14. uri prv. nogometna tekma Primorje — Slovan. — Vodstvo jutrišnje tekme je poverjeno saveznomu sodniku g. Munderju. Ta odločitev saveza nas je nekoliko presenetila, ker se pri tem ni držal običajev, da sodijo tekme za državno prvenstvo sodniki tujega poudsaveza. Upamo, da bo g. Munder, ki je član zagrebškega poudsaveza, kos svoji težki nalogi.

— **SK Ilirija** (ženska sekcija). Conordia dospe v Ljubljano danes zvečer ob 10. uri. Pozivam vse članice, da se po možnosti udeležijo sprejema na glav. kolodvoru. — Načelnik.

— **V. kolo prvenstva.** Med prvenstvenimi tekmami, ki se odigrajo v nedeljo 30. t. m. je najvažnejše srečanje med Slovanom in Primorjem, ki bo odločilo o drugem mestu v prvenstveni tabeli. V zadnjem času je pokazal Slovan stabilno dobro formo (zadnje nedelje v Celovcu 9:3). V teh okoliščinah je računati v nedeljo na zelo napet in oster boj za točko. »Drukerjem«, ki jih tudi Slovan nima malo, se obeta na vsak način precej vroč dan. Tekma Slovan—Primorje se vrši ob 14. na igrišču Ilirije pri hazensko tekmo Ilirija—Concordia (Zagreb), ki bo odločila o državnem prvenstvu hazene. Vstopnina je za obe prireditvi skupna. Razvrstitve ostalih tekem v nedeljo je sledeča: ob 10. dop. igrata na igrišču Ilirije rezervi Ilirije in Jadrana, na igrišču Primorja rezervi Slovana in Primorja. Ob 14. in 15.35 se odigrata na igrišču Primorja dve tekmi II. razreda in sicer med Krakovim in Svobodo ter med Panonijo in Reko.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 29. oktobra 1927; katoličani: Narcis; pravoslavni: 16. oktobra, Leontin.

Jutri: Nedelja, 30. oktobra 1927; katoličani: Marcel; pravoslavni: 17. oktobra, Osijski.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Hlapec Jernej« D.

Opera: »Trubadur« A.

Kino Matica: »Palace«.

Kino Dvor: »Tajnosti Orijenta«.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15. »Vrt Eden«.

Opera: »Zaljubljen v tri oranže«.

Kino Matica: »Palace«.

Kino Dvor: »Tajnosti Orijenta«.

Sport: Primorje—Slovan ob 14. na igrišču Ilirije. — Istotom ob 13.30 hazenska tekma Ilirija—Concordia (Zagreb).

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marjiti trg; Kural, Gospodstvska c.

Najmodernejše damske plašče

srednjih in najfinišjih kvalitet, s kožuho vino ali brez, od Din 350 do 900

dekliške plašče

vseh velikosti, od 2 let naprej, nudi:

F. in I. Goričar, Sv. Petra c. 29.

Oglejte si razstavo v izložbi!

123-L

1000 kandidatov v Novem Sadu

Hudo politiko in še hujske strankarstvo uganjajo zadnje čase v Novem Sadu. Dne 6. novembra se bodo namreč vršile občinske volitve, za katere je postavljenih nič manj kakor 14 kandidatnih list. Na njih kandidira okrog tisoč novosadskih meščanov. Vsi ti se smatrajo za sposobne, da zasedejo fotelje pod kupolo novosadskega magistrata in da posežejo v reševanje življenskih problemov svojega mesta.

Visoka številka 1000 postaja tem interesantnejša, ako se primerja s številom volilcev. Novi Sad ima okrog 10 tisoč volilcev, kar znači, da kandidira vsak deseti Novosadčan, za katerega naj glasuje onih devet izjem, ki se po čudnem naključju ne nahajajo na kaki 15 listi. Razume se, da je borba živahna, a še bolj zanimivi bodo rezultati. Zato se 6. november v Novem Sadu pričakuje z nestrpnostjo.

železen klobuk, ki se je tesno oprijel glave nesrečne ž. tve.

— Električni tok v stroji — je zapovedal general.

Rečar je prišel za ročaj nad stolom. Takoj je začel paznik št. 368 stokat, plakati in se v silnih mukah zvijati. Železni klobuk je imel nešteto klešč, ki so začele puliti nesrečni žrtvi las.

Kmalu so postale muke neznošne. — »Stroj!« je zapovedal general.

Stroj so ustavili.

— Zdaj boš govoril?

Potje kaplje in solze so tekale nesrečnejšo po obrazu. Redar mu je z robom brisal obraz. Drugi redar mu je dal požirek močne pijače.

Z d-htčim glasom je paznik vprašal:

— Kaj bi radi vedeli?

— Vse, v prvi vrsti pa odgovori na vprašanje: ali si znoiljeval Maščevčeva povelja?

GODBENI ODSKOK SOKOLA I.

20-LETNICA ORKESTRA

PROSLAVA 5. XI. 1927.

KONCERT — ZABAVA — PLES

KABARET — JECA

— PRI POGRNJENIH MIZAH —

ZACETEK OB 20. URI 10 DIN.

Jean de la Hyre:

48

500

— Nevarnosti ni, da bi umrl, — je degal zdravnik, — vendar bo pa treba čakati več ur, predno spregovori. Najbolje je, da ga prepeljemo v mesto, kjer ga bomo prej spravili na noge.

General Enone je odredil vse potrebno za prevoz. Faultona so prenesli na teraso in položili v aeroplan.

V Parizu so položili ranjenca v sobo kraj kabineta policijskega prefekta ter ga pustili pod zdravniškim nadzorom. Z raznimi umetniimi sredstvi so mu rešili življenje. Govoriti je mogel šele proti jutru.

Odprl je oči in se molče oziral nekaj časa po golih stenah. Slišal je, kako ga nagovarjajo zdravniki in general Enone. Toda odgovoriti jim ni mogel.

— General, — je spregovoril slednjij, — ali veste, kdo je Kelios Maščevalec? Ali poznate Holderja?

— Keliosa poznam. O Holderju bom pa vedel vse čez dve minuti.

Obrnil se je k enemu obeh agentov, ki sta ga spremljala v grad Mont-Gu-

chet, in mu nekaj zašepetal. Agent je planil iz sobe.

— Povejte mi vse po vrsti, — se je obrnil k ranjencu.

— Takoj ...

Faulton je zbral svoje misli in se spomnil polagoma vseh dogodkov. Bal se je, da bi ga utegnile moči znova zapustiti. Zato je pripovedoval hitro in kratko.

— Leticija me je ranila. Jeanna je poletela k svojem izvoljencu Keliosu Maščevalecu in ga preprosil, da se je zavzel za aretiranega d' Albaniaca in Fortelusa. V zvezi z osvoboditvijo obeh aretirancev je bilo sklenjeno pospešiti svetovno revolucijo. Povelje je že odano. Kelios in Jeanna sta se napotila v beneški zaliv, da pridobita na svojo stran bišve ljudi in jih opozorita, kaj nameravate vi. Leticija in Lidija sta ostali v Parizu. Njuna naloga je izročiti Holderju Keliosovo povelje. To je vse.

— In to popolnoma zadostuje, — je dejal general Enone.

Vrnil se je agent, ki je bil poslan, da se informira o Holderju.

— General, — je javil, — Holder je tajno ime policijskega častnika št. 13.

— Vzemite 20 redarjev in aretirajte ga! — je zapovedal general. — Aretirajte tudi vsakega moškega ali žene

V znamenju klerikalne diktature

Konstituiranje novega ravnateljstva OUZD. — Kako so klerikalci osleparili delodajalce in delojamalce za njihove pravice.

Kakor znano, je minister za socialno politiko dr. Gosar razpustil dosedanje ravnateljstvo okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani ter imenoval novo. Na podlagi tega odloka je dosednji predsednik dr. Golia sklical za večerjo po polne nove člane ravnateljstva in nadzorstva OUZD k sebi, da so se konstituirali. Pred prehodom na dnevni red je dr. Golia prečital pismo g. dr. Cirila Pavlina, ki protestira proti razpustu ravnateljstva in nadzorstva. Protestne izjave so podali tudi gg. Kavčič, Oslaj Cobal in Koscem.

G. Kavčič je v svoji izjavi naglašal, da je h. dovedenja ravnateljstvo zakonito upravičeno poslovanje do rednih volitev in do prve edne glavne skupščine. Razpust ravnateljstva bi bil utemeljen le tedaj, ako bi ta samoupravni organ nezakonito posloval ali pa na način, škodljiv zavarovanju. Da to ni bilo vzrok razpusta, dokazuje ponovno imenovanje v novo ravnateljstvo dosednjega predsednika dr. Golia, kar pomenja pravzaprav zaupnico ravnateljstvu, ako se je razpust kljub temu izvršil, se je to zgodilo le iz političnih razlogov brez stvarne utemeljitve. Minister za socialno politiko je tu kršil zakonito dolžnost, da pri imenovanju članov ravnateljstva ni pustil zaslišati interesov. Zato se ne more smatrati kot zastopnik interesov iz skupine delodajalcev in odklanja odgovornost za delo novega ravnateljstva, v katerem hoče ostati samo kot opazovalec. G. Kavčič je izjavil, da smatra za žalitev, ker je bil imenovan brez zaslišanja interesov, ter se je izrekel solidarnosti z odposlavljenimi člani prejšnjega ravnateljstva.

G. Josip Oslaj, faktor Ljudske tiskarne v Mariboru, je prečital v imenu članov kluba Strojovne komisije izjavo, ki protestira proti imenovanju, kakor tudi načinu imenovanja ter sestavi novega ravnateljstva ter nadzorstva. Izjava naglašala, da je Strojovna komisija že ponovno opozorila na potrebo razpisa volitev in izročitev uprave bolniških blagin izvoljenim zastopnikom. Le vsled odločilnega stališča ministrstva za socialno politiko se volitve doslej niso izvršile, in če je sedaj prišlo namesto do razpisa volitev do imenovanja novega ravnateljstva in nadzorstva, se more samo sklepati, da hoče ministrstvo za socialno politiko nadalje zavlačevati razpis novih volitev. Izjava ugotavlja nadalje, da novo ravnateljstvo in nadzorstvo ne predstavljata članstva niti toliko, kakor prejšnje, ker ministrstvo pri tem imenovanju ni zaprosilo za predloge strokovnih organizacij, kakor je bilo doslej pri sličnih imenovanjih običajno. Pri imenovanju je ministrstvo organizacije Strojovne komisije popolnoma brskovalo in ni niti najmanj upoštevalo moči, ki jo predstavljajo med delavstvom.

G. Koscem, ki je imenovan v novo ravnateljstvo iz vrst delojamalcev, se je pridružil izjavi Strojovne komisije o potrebi razpisa volitev ter je protestiral, da se volitve še niso izvršile. Naglašal je, da ne ve, za koga je pooblaščen sodelovati v novem ravnateljstvu, ker ni o njegovem imenovanju ničesar vprašal organizacije, ki bi jih lahko zastopal. Kljub temu ostane v ravnateljstvu, da po svoji moči štiti interese organizacij, katerim pripada.

Predsednik Delavske zbornice g. Cobal je protestiral, ker se pri imenovanju ni zadostno vpoštevala Delavska zbornica.

Na proteste je skušal zagovarjati diktatorsko postopanje ministra za socialno politiko dr. Gosarja urednik «Slovenca» g. Mihael Krek, ki pa je zamenjaval črta. Kako neupravičen je razpust dosednjega ravnateljstva, pač najbolje dokazuje zahteva, ki jo je moral g. Krek po izvolitvi novega predsedstva izreči dosednjemu predsedniku dr. Adolfu Goliju, pri čemer je naglašal, da je vselej z najboljšim uspehom nastopal za koristi zavoda in odločno podpiral stremenje za koristno reformo tega urada. Povdarjal je, da imamo v delu dosednjega predsednika »svetel zglede«, čemer je sam nehotel izreči zaupnico prejšnjemu ravnateljstvu in nadzorstvu.

Za predsednika novega ravnateljstva je bil izvoljen urednik «Slovenca» gosp. Miha Krek, za podpredsednika industrialec gosp. Anton Rojina ter predsednik klerikalne Jugoslovanske strokovne zveze g. Srečko Zumer. Vsi trije so pristali SLS. V ožji upravi ni odbor so bili izvoljeni kot člana za delodajalce tajnik Zveze industrijev doktor Adolf Golia, za delojamalce pa g. Josip Oslaj, kot namestnika pa lesni trgovec g. Vinko Resman iz Radovljice ter tajnik klerikalne strokovne zveze iz Ljubljane gosp. Ivan Gajšek.

V rentni odbor so izvoljeni kot člani gg. Ivan Ogrič, Franc Ravnikar, Andrej Semenič in Ivan Gajšek, kot namestniki pa gg. Jernej Ložar, Miloš Hohnice, Josip Goštinčar in Srečko Zumer. V nadzorstvenem odboru je bil izvoljen za predsednika ravnatelj Blaskovce tiskarne v Ljubljani, g. Mihael Rožanc, za podpredsednika pa knjigovodja g. Ivan Božič.

Potek seje novega ravnateljstva in nadzorstva je pokazal, da je dosedanje ravnateljstvo OUZD minister za socialno politiko dr. Gosar razpustil iz zgolj političnih razlogov, da ni imel za to razpust nobenih stvarnih vzrokov in da je pri imenovanju novih članov popolnoma prezrl tako organizacije delojamalcev kakor delodajalcev. V novem ravnateljstvu so samo trije ali štirje neklerikalci, nihče pa ni vprašal za mnenje stanovskih in strokovnih organizacij, ki bi morale biti v prvi vrsti poslušane delegirani svoje zastopnike v ravnateljstvu.

Izjava Strojovne komisije izrečno naglašala, da novo ravnateljstvo in nadzorstvo ne predstavljata članstva niti v toliko, kakor prejšnje, ker se ministrstvo pri tem imenovanju ni zanimalo niti za predloge strokovnih organizacij, kar je bilo doslej pri sličnih imenovanjih običajno. Mislimo, da izjava socialističnega zastopnika dovolj označuje diktatorsko postopanje dr. Gosarja.

Klerikalni sociolog dr. Gosar ni prezrl popolnoma samo organizacij delojamalcev, ampak tudi delodajalcev. Njegova dolžnost bi seveda bila, da bi razpisal volitve, za kar je imel dovolj prilike že takrat, ko je bil minister za socialno politiko od začetka meseca februarja v Uzunovičevi vladvi. Postopanje ministra dr. Gosarja pomenja reakcijo in strankarsko diktaturo, kar je tembolj obžalovano, ker je delavsko zavarovanje obligatorično in morajo prispevati za vzdrževanje OUZD pristajši vseh političnih strank in socialnih slojev.

Klerikalci so s svojim nasiljem v OUZD zopet pokazali, da so njihove besede o samoupravi ljudstva samo prazne fraze in da je edini bog samo strankarsko koritarstvo. Tudi to nasilje ne bo ostalo nekažno.

Celovec slovenske igralce, da o Italiji sploh ne govorimo.

V Sarajevu bo 5. dec. praznovala 25 letnico umetniškega delovanja tamošnja odlična članica Nar. gledališča gospa Zora Curčić. Igrala bo za svoj jubilej vlogu umetnice Rajne v novi, še ne vprijeti drami Br. Nušiča »Knjiga druga«.

Te dni so v Skoplju slovesno otvorili novo zgradbo »Narodnega pozorišča kralja Aleksandra I.«. 26. t. m. je bila ob 11. uri dop. svečana posvetitev hiše. Kraljevi zastopnik je bil admiral Prica. Zvečer so hišo slavnostno otvorili s 3. aktom Nušičeve igre »Nahode«, s konferenco upravnika Rad. Karadžića »Naše pozorišče do danes« in s 3. aktom igre iz skopljanske zgodovine »Stara Skoplje«, ki jo je spisal Pera Ilić. Prvimi krediti za to veliko zgradbo so na 15 in pol milijona in dosedaj se niso pokriti.

Koncertni program Orkestralnega društva v tekoči sezoni.

Za simfonije koncerte v letošnji sezoni si je izbralo Orkestralno društvo Glasbene Matice sledeči program:

Stoletnica Beethovne smrti, ki jo je v mesecu marcu t. l. proslavila Glasbena Matica, Podašev muzičar in muzika dravske divizije s trikotnim izvajanjem IX. simfonije počasti Orkestralno društvo Glasbene Matice z izvajanjem njegove I. (C-dur) simfonije, ki je dosegla letos na svetovnih koncertnih odrih poleg devetih največji uspeh in največje število izvajanj. Na istem koncertu bo izvajalo Orkestralno društvo Glasbene Matice tudi istega skladatelja Esmont-overture. Dalje so na sporedu Beethovni Childrens Corner in Prélude à l'après-midi d'un Faune. Ker se praznuje v tekočem letu 20-letnica Griegove smrti, je izbralo Orkestralno društvo G. M. tudi nekaj njegovih skladb in sicer: Večer na planini (za oboe in rog ter godalni orkester), Ob zibel (god. orkester), norveški ples in vdanostno koračnico iz orkestralne suite »Sigurd Jorsalfar« op. 56. Dalje pripravljajo Ork. dr. G. M. Borodino 2. (h-moll) simfonijo, katero skladatelj sam celo vije čisti kakor I. (es dur simfonijo), ki jo je Ork. dr. izvajalo v preleteni sezoni. Razven tega so iz tujih literatur na programu Stravinskega Matje pesmi, Mussorskega uvertura iz opere »Hovanshchina-Janačkova« suita za godalni orkester in dve skladbi za komorni orkester s klavirjem: Saint-Saens: Le carnaval des animaux in Poulenc: Ransolne negre.

Od domačih skladateljev izvajajo Orkestralno društvo: Gotovac: Scherzo balcanique. Stolcer: Notturmo, Lajovic: Caprice, Santel: Godalna suita, Osterc: Povolni mož, Adamič: Karikature in Skerjanec: Koncert za veliki orkester in plesni motiv za komorni orkester.

S pianistom Antonom Trustom je Orkestralno društvo v dogovoru zaradi izvajanja Klavirskega koncerta št. 2 (c-moll) z orkestrom skladatelja Rahmaninova.

Za cerkveni koncert, ki ga priredi Orkestralno društvo tekom sezone je določilo sledeči program:

Corelli: Concerto grosso fatto per la grotte di Natale, Locatelli: Lamento, dall' Abaco: Concerto da camera op. 2 No. 9 (b-dur), Zajc: Pater noster za bariton, violino in orgle, Adamič: O kam gospod gre Tvoja pot? za bariton in godalni orkester in Kogoj: Ave Maria, za bariton, gosli in orgle.

Gospa Zinka Villan-Kunc iz Zagreba gostuje danes v soboto v ljubljanski operi in sicer poje veliko parijo Leonore v Verdijevem »Trubadurju«. Ga Villanova ima izredno obsežen in polno domo dramki sopran ter je ljubljankemu občinstvu znana iz za dveh svojih koncertnih nastopov v filharmonični osonno unisoni dvorani. Letošnji spomlad je sodelovala na koncertu ljubljanske Glasbene Matice in si s svojim v vsakem oziru odličnim in umetniškim petjem osvojila tako publiko kakor tudi kritiko. Danes se predstavi ljubljanskemu občinstvu v eni največjih in najvažnejših ženskih vlog Verdijevih del. Ostala zasedba je kakor običajna: Azucena — ga Thierry Ines — ga Ribičeva, Manrico — g. Gospodanov, Grof Luna — g. Holodkov, Ferrando — g. Rumpelj Ruis — g. Mohorič sel. — g. Simončič in poglavar cigánov — g. Perko Opero dirigira kapelnik g. Neffat režijski vodi g. Šubelj.

Ljubljansko Naro no gl. daljšie pravila za prihodnji mesec sledeče novitve: V operi se vršijo priprave za vprijetitev izvirne Konjevičeve opere »Miloševa ženica«, ki se je pred leti vprijetila z velikim uspehom v zagrebški operi. Za njo pride na repertoar prekrasno Mozartovo delo »Carbina piščala« ki je pomno vsakega gledališkega repertoarja. V operi pa se pripravljajo »Bajadera« Začetkom novembra prinese ljubljanska drama izvirno slovensko igro »Dva bregova«, koje avtor je g. Anton Leškovec iz Maribora. Nato pa se vprijeti klasična igra »Medea« z go Danilovo v glavni vlogi. Ta predstava je bila prvotno namenjena za proslavo 40 letnice umetniškega delovanja odlične naše umetnice go Avguste Danilove, a se je morala vsled nepredvidenih vzrokov preložiti na poznejši čas, datum in delo objavimo pravčasno.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo 30. t. m. se pole v operi zvečer ob pol 20. uri Prokofijev delo »Zaljubljen v tri oranže«, ki je doseglo pri premijeri in repriji tako časten uspeh. Drama pa vprijeti popoldne ob 15. uri velezabavno delo »Vrt Edna«, ki je še vsikdar izborna zabavalno občinstvo. Cene običajne.

Koncert Zdenke Zikove, primadone zagrebške opere, se vrši v ponedeljek 14. novembra v veliki dvorani hotela »Union«. Ljubljansko občinstvo bo gotovo z navdušenjem pozdravilo svojo ljubljanko izza časa njenega sodelovanja v naši operi.

Prokofjev »Zaljubljen v tri oranže«. To najnovejšo operno delo, ki se je s tolikim uspehom vprijetilo na našem odru se pole v nedeljo zvečer v ljubljanski operi pod vodstvom kapelnika g. Stritofa in v režiji g. prof. Šesta. Zasedba ista kakor pri premijeri in prvi repriji s člani gg. Thalerlevo, Thierryjevo, Poličevo, Ribičevo, Medvedovo in gg. Betetom, Banovcem, Kováčem, Rumpeljem, Jančkom na čelu. V operi gostuje tudi večje število dramskih članov. Začetek točno ob pol 8. zvečer.

Nedeljska popoldanska drama, predstava. V nedeljo 30. t. m. popoldne ob 15. se vprijeti v ljubljanski drami velezabavna komedija »Vrt Edna« kot prva nedelj-

ska dramska popoldanska predstava. Cene običajne dramske. Začetek ob 15. uri, konec pred 18. uro.

Nedeljske popoldanske operne in operetne predstave se začnejo od sedaj naprej ne več ob 15. uri, temveč ob pol 15. To pa na izrečno željo zunanjih posestnikov, ki morajo odpotovati domov s vlaki, ki odhajajo takoj po 18. uri iz Ljubljane.

Vič. V nedeljo, 30. oktobra gostuje Sentiakovski gledališki oder iz Ljubljane z izborno komedijo L. Thome »Lokalna železnica« na tukajšnjem sokolskem odru. Izborni tipi — občinski očetje z njihovim županom Kozlevčarjem zabavajo občinstvo do konca komedije. Sila komična je tudi mati županja, ki je v neprestani skrbi za dušni in telesni blagor očeta župana, daljša mestna klepetulja Slavka Bergantova, ki se obrežne ob vse ljudi. Sploh je komedija polna izrednih komičnih situacij in zdravega humora. Zato v nedeljo vsi v sokolski dom. Predhodnja vstopnica kot navadno. Pričetek ob 20. uri.

Izprememba marib. gledališkega repertoarja. Ker gđ. Lubejeva radi obolenosti v soboto še ne more nastopiti, se je sobotni repertoar izpremenil v toliko, da bo »Traviata«, mesto prele objavljene »Bajadera« (abonma A ostane). V nedeljo je »Cardaška knežinja«, kakor je bilo prvotno javljeno.

Operni pevec Nikola Cvetič, član zagrebške opere in bivši član ljubljanske opere priredi v ponedeljek, 7. nov. v Ljubljani svoj koncert in sicer v Filharmonični dvorani. Na tem koncertu bo izvajal priljubljene baritonistično celo vrsto pesmi in opernih arij iz domače in druge svetovne literature. Na tančnejši spored še priobčimo. Vstopnice za ta koncert so že v predprodaji v Matični knjižarni. Cene navadne koncertne.

»Zikovec« v Ljubljani. Kakor smo že poročali, priredi komorni kvartet »Zikac«, koje člani so: Rihard Zika, Berger, Ladislav Černič in Ladislav Zika v veliki dvorani hotela Union v petek, dne 4. novembra ob 20. uri komorni koncert z izredno zanimivim za ljubljano posvem novim sporedom. Prvo-krat se izvaja na tem koncertu delo slovenskega komponista Lucijana Marije Škerjanca, ki nosi naslov »Sonatina de camera«, napisana v dveh stavkih. Pred točko igranja modernu Schulhofovo delo in sicer 5 razlikih plesov, napisanih za komorni kvartet. Kot sklepno točko svojega tokratnega programa pa izvajajo Sukov godalni kvartet op. 11, katerega je napisal ta najodličnejši večji češki komponist še v svoji prvi periodi umetniškega ustvarjanja, kol ongenj mladenič, poln ljubezni in hrepenenja. Oporazjamo na »Zikovec«, ki so se vrnili z smagovite umetniške poti s preko Oceana in ki po dvehletnem presledku nastopijo zopet pred našim občinstvom. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Zadnji dan volitev v Zbornico TOI

Danes je zadnji dan pošiljanja glasovalnih listin po pošti volilni komisiji Zbornice TOI. Danes popoldne Vrhovniški obrtniški svet v Beethovnovi ulici 10 (pritičje) še sprejema glasovalne listine, naj jih izroči volilni komisiji.

Glasovalne listine, ki jih volilna komisija do 4. popoldne jutri v nedeljo ne bo preela, bodo neveljavne.

Jutri v nedeljo se bo v Zbornici TOI vršilo osebno glasovanje za one, ki glasovalnih listin niso odposlali po pošti. Glasovanje se vrši nepretrgoma od 8. zjutraj do 4. popoldne. Vsak volilec se mora pred volilnim odborom legitimirati z volilno izkaznico, ki jo je prejel po pošti, nato pa izroči predsedniku volilne komisije zaprto kuverto z glasovnico, na kateri je nalepljena stanovska kandidatska lista g. Rebeka.

Kakor rečeno, se osebno glasovanje začne jutri ob 4. popoldne. Takoj nato ugotovi volilna komisija rezultat osebnega glasovanja, nakar prevzame po pošti poslana volilna pisma, ki jih prične po nekaterih formalnostih odpirati. Pričakovati je, da bo skrutinji trajal par dni in da bo končni volilni rezultat znan šele morebiti v sredo.

Kdor še ni odposlal po pošti glasovalnih listin, naj to še danes v soboto stori! Ljubljanski obrtniki naj jih pošljejo še danes Vrhovnemu obrtniškem svetu v Beethovnovi ulici 10. Vsak glas je odločilen za izvolitev!

Sokol

— Sokolska društva za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju. Sokolska društva širom Slovenije bodo prejela te dni od odbora za postavitev spomenika kralju Petru I. v Ljubljani v prodajo bloke za nabiranje dobrovoljnih prispevkov, ki naj omogočijo, da se čim prej dvigne v Ljubljani spomenik velikemu sinu junaškega rodu Karadžićevic. Vsi Sokoli in Sokolice se s hvalečnostjo spominjamo započete in zmagovite borbe pokojnega prvega jugoslovanskega kralja za naše ujedinjenje in osvoboditev. Zato je dolžnost vseh sokolskih društev v Sloveniji in dolžnost vseh bratov in sester, da se odzovejo pozivu odbora za postavitev spomenika in razpečajo čim prej poslano jim bloke — Zdravo!

— Sokolska župa Sibenik—Zadar bo darovala 31. t. m. mornariški častniški šoli v Sibeniku in s tem naši junaški mornariški zastavo kot simbol slege, edinstva in svobode. Izročitev zastave bo združena s sokolskimi in mornariškimi svečanostmi.

— Pot v sokolsko življenje je naslov mali priročni brošurici, ki jo je izdelal prosvetni odbor in jo izda Jugoslovanski Sokolski Savez za deco in naraščaj. V njej bodo kratki, razumljivi stavki sokolskoidejne, tehnične, zdravstvene in splošno sokolske vsebine, ki jih mora znati vsak naraščajnik in vsaka naraščajnica ter njihovi roditelji. Brošurica bo razposlana pravčasno vsem sokolskim društvom, ki jo bodo razdelila svojemu naraščaju pri proslavi državnega in sokolskega praznika 1. decembra.

— Sokolske medmestne tekme. Praga—Brno so se vršile 9. oktobra v Pragi in je doseglo Brno 61 in pol, Praga pa 49 in pol točk.

Brno z 12 točkami razliko. Tekmovalo se je v sledečih panogah: Tek 100 m, tek 400 m, tek 1500 m, tek 5000 m, tek 10000 m, tek 20000 m, tek 40000 m, tek 80000 m, tek 160000 m, tek 320000 m, tek 640000 m, tek 1280000 m, tek 2560000 m, tek 5120000 m, tek 10240000 m, tek 20480000 m, tek 40960000 m, tek 81920000 m, tek 163840000 m, tek 327680000 m, tek 655360000 m, tek 1310720000 m, tek 2621440000 m, tek 5242880000 m, tek 10485760000 m, tek 20971520000 m, tek 41943040000 m, tek 83886080000 m, tek 167772160000 m, tek 335544320000 m, tek 671088640000 m, tek 1342177280000 m, tek 2684354560000 m, tek 5368709120000 m, tek 10737418240000 m, tek 21474836480000 m, tek 42949672960000 m, tek 85899345920000 m, tek 171798691840000 m, tek 343597383680000 m, tek 687194767360000 m, tek 1374389534720000 m, tek 2748779069440000 m, tek 5497558138880000 m, tek 10995116277760000 m, tek 21990232555520000 m, tek 43980465111040000 m, tek 87960930222080000 m, tek 175921860444160000 m, tek 351843720888320000 m, tek 703687441776640000 m, tek 1407374883553280000 m, tek 2814749767106560000 m, tek 5629499534213120000 m, tek 11258999068426240000 m, tek 22517998136852480000 m, tek 45035996273704960000 m, tek 90071992547409920000 m, tek 180143985094819840000 m, tek 360287970189639680000 m, tek 720575940379279360000 m, tek 1441151880758558720000 m, tek 2882303761517117440000 m, tek 5764607523034234880000 m, tek 11529215046068469760000 m, tek 23058430092136939520000 m, tek 46116860184273879040000 m, tek 92233720368547758080000 m, tek 184467440737095516160000 m, tek 368934881474191032320000 m, tek 737869762948382064640000 m, tek 1475739525896764129280000 m, tek 2951479051793528258560000 m, tek 5902958103587056517120000 m, tek 11805916207174113034240000 m, tek 23611832414348226068480000 m, tek 47223664828696452136960000 m, tek 94447329657392904273920000 m, tek 188894659314785808547840000 m, tek 377789318629571617095680000 m, tek 755578637259143234191360000 m, tek 1511157274518286468382720000 m, tek 3022314549036572936765440000 m, tek 6044629098073145873530880000 m, tek 12089258196146291747061760000 m, tek 24178516392292583494123520000 m, tek 48357032784585166988247040000 m, tek 96714065569170333976494080000 m, tek 193428131138340667952988160000 m, tek 386856262276681335905976320000 m, tek 773712524553362671811952640000 m, tek 1547425049106725343623905280000 m, tek 3094850098213450687247810560000 m, tek 6189700196426901374495621120000 m, tek 12379400392853802748991242240000 m, tek 24758800785707605497982484480000 m, tek 49517601571415210995964968960000 m, tek 99035203142830421991929937920000 m, tek 198070406285660843983859875840000 m, tek 396140812571321687967719751680000 m, tek 792281625142643375935439503360000 m, tek 1584563250285286751870879006720000 m, tek 3169126500570573503741758013440000 m, tek 6338253001141147007483516026880000 m, tek 12676506002282294014967032053760000 m, tek 25353012004564588029934064107520000 m, tek 50706024009129176059868128215040000 m, tek 101412048018258352119736256430080000 m, tek 202824096036516704239472512860160000 m, tek 405648192073033408478945025720320000 m, tek 811296384146066816957890051440640000 m, tek 1622592768292133633915780102881280000 m, tek 3245185536584267267831560205762560000 m, tek 6490371073168534535663120411525120000 m, tek 12980742146337069071326240823050240000 m, tek 25961484292674138142652481646100480000 m, tek 51922968585348276285304963292200960000 m, tek 103845937170696552570609926584401920000 m, tek 207691874341393105141219853168803840000 m, tek 415383748682786210282439706337607680000 m, tek 830767497365572420564879412675215360000 m, tek 1661534994731144841129758825350430720000 m, tek 3323069989462289682259517650700861440000 m, tek 6646139978924579364519035301401722880000 m, tek 13292279957849158729038070602803445760000 m, tek 26584559915698317458076141205606891520000 m, tek 53169119831396634916152282411213783040000 m, tek 106338239662793269832304564822427566080000 m, tek 212676479325586539664609129644855132160000 m, tek 425352958651173079329218259289710264320000 m, tek 850705917302346158658436518579420528640000 m, tek 1701411834604692317316873037158841057280000 m, tek 3402823669209384634633746074317682114560000 m, tek 6805647338418769269267492148635364229120000 m, tek 13611294676837538538534984297270728458240000 m, tek 27222589353675077077069968594541456916480000 m, tek 54445178707350154154139937189082913832960000 m, tek 108890357414700308308279874378165827665920000 m, tek 217780714829400616616559748756331655331840000 m, tek 435561429658801233233119497512663310663680000 m, tek 871122859317602466466238995025326621327360000 m, tek 1742245718635204932932477990050653242654720000 m, tek 3484491437270409865864955980101306485309440000 m, tek 6968982874540819731729911960202612970618880000 m, tek 13937965749081639463459823920405225941237760000 m, tek 27875931498163278926919647840810451882475520000 m, tek 55751862996326557853839295681620903764951040000 m, tek 111503725992653115707678591363241807529902080000 m, tek 22300745198530623141

Dnevne vesti.

iz Ljubljani, dne 29. oktobra 1927.

— Povratek poljskega poslanika. V četrtak 27. t. m. se je povrnil z daljšega dopusta v Beograd poljski poslanik gospod Zdzislaw Okenski.

— Naš poslanik v Tirani. V četrtak je odpotoval Boško Jevtić v Tirano, kjer prevzame posle našega poslanika.

— Važno izpremembo v prometnem ministru. Kralj je podpisal velik ukaz o izpremembah na vodilnih mestih železniške uprave. Vpokojen je načelnik prometnega oddelka pri generalni direkciji Dušan Trifunović, pri ljubljanski direkciji so vpokojeni: Ivan Brodnik, Viktor Vogrin in Ivan Puhar. Za pomočnika prometnega ministra je imenovan namesto vpokojenega inž. Popovića dosedanj direktor uprave za gradnjo železnice inž. Ognjan Kuzmanović. V II. kategorijo I. skupine je prevečen Josip Smerdu, doteden generalni direktor v Beogradu. Pri ljubljanski direkciji je imenovan za direktorjevega pomočnika inž. Makso Klodić ter je prevečen v I. kategorijo 3. skupine. Inž. Maks Klodić je bil dodeljen direktorju zagrebske direkcije ter je bil brez vsakega razloga pozneje vpokojen.

— Imenik glavnih in nadomestnih porotnikov za IV. porotno zasedanje v Ljubljani. 14. novembra se prične pri deželnem sodišču v Ljubljani IV. porotno zasedanje, za katero so bili izzbrani sledeči porotniki: Kregar Andrej, posestnik in mizar, Vižmarje; Pezdričnik Maks, posestnik, Dovje; Salberger Josip, posestnik in čevljar, Tržišče; Rus Ivan, posestnik in trgovec, Zagorice; Praprotnik Alojz, gostilničar, Zg. Log; Reboj Alojz, ščetar, Preska; Anderle Ivan, posestnik in kolar, Breznica; Allančič Janez, posestnik in trgovec, Kovor; Azman Anton, tesarski mojster, Kropa; Azman Ivan, posestnik, Hraše; Lukan Franc, posestnik, Sp. Lipnica; Legat Anton, posestnik in krojač, Zirovnica; Luskovec Urban, posestnik, Godešič; Urban Alojz, posestnik, Goriče; Berlić Alojz, mlz. mojster, Zupče; Šušteršič Josip, posestnik, Črniče; Skrlj Franc, trgovec, Malavasi; Kuralt Josip, posestnik in trgovec, Zg. Domžale; Miklavc Josip, posestnik, Podmolnik; Kračman Franc, veleposesnik, Koške poljane; Novak Avgust, trgovec, Vevče; Štrukelj Anton, posestnik in gost, Trata; Kansteli Ignac, gostilničar, Vrhnika; Bregar Ivan, posest. in gostiln.; Izlake; Plevnik Ignac, posestnik, Tomačevo; Bregar Pavel, posestnik, Brinje; Tičar Ignacij, posestnik, Litija; Bonča Ivan, posestnik in mizar, Vižmarje; Gašperlin Rudolf, posestnik, Begunje; Grašič Janez, posestnik, Primskovo; Štrukelj Franc, posest. in mizar, Guncle; Cerar Franc, gostilničar, Gradec; Zirovnik Alojz, posestnik, Zupče; Kušar Josip, posestnik, Draga; Rus Josip, posestnik in trgovec, Gornji Logatec; Zupanc Franc ml., posestnik in trgovec, Lancovo. — **Nadomestni porotniki:** Šibenik Lovro, trgovec in posestnik, Knezova ul. 220; Fajdiga Pavel, trgovec in posestnik, Sv. Petra c. 17; Bahovec Ivan, trgovec, sv. Jakoba trg 7; Kunčič Simon, posestnik, sv. Petra c. 45; Baloh Janko, trgovec, Stari trg 5; Vidic Gustav, trg. poslovođa, Bohoričeva ul.; Rojina Ivan, posestnik, Sv. Jerneja c. 59; Pučnik Konrad, majar v pok., Zrinskega c. 5; Kregar Josip, tes. mojster in pos., Povšetova c. 19.

— Profesorska imenovanja. Imenovani so: Rihard Aplene na učiteljsku v Kastvu, dr. Fran Čihelj in Mavric Bergant na m. šk. učiteljsku v Ljubljani, a dr. Stanko Gogola na ženskem učiteljsku v Ljubljani. Za učitelja risanja na učiteljsku v Mostaru je imenovan Fran Kumar.

— Palača čehoslovaškega poslanstva v Beogradu. V kralja Aleksandra ulici je dograjena monumentalna palača čehoslovaškega poslanstva. Poslanstvo se z vsemi uradi preseli v njo danes.

— Naši rojaki v Ameriki. V Clevelandu je umrl pretekli mesec Dominik Perko v starosti 35 let. Pokojni je bil doma iz Velike Globoke pri Krki na Dolenjskem. V Ameriki je bival 35 let. Zapustil je ženo in osem otrok. — V Brooklynu je umrl v starosti 58 let rojak Alojzij Colia. Pokojni je bil doma v Veliki Muhah v Istri. — V Charlestonu se je po nesreči ustrelil Slovenec Viljem Pošinger. — V kralju Kingdon Mines, Ontario, se je smrtno ponesrečil 23-letni Josip Lamut. Pokojni je bil doma iz Sel št. 2 pri Dragatušu v Beli Krajini. Ponesrečil se je v rudniku, kjer ga je zasulo.

— Nagrobni listki Jugoslovenske Matice. Razni veliki narodi imajo lep običaj, da na vseh vernih duh dan polagajo na grobove pokojnih spominske liste s primernimi napisi in tako počaste njihov spomin s tem, da žrtvujejo malih znesek v dobrodelne namene. Tudi naša Jugoslovenska Matica je letos izdala take listke in prosi vse rojake, da z njimi okrasijo grobove svojih dragih pokojnih, pa tudi grobove naših zaslužnih mož in v vojni padlih vojakov. Listki so po dva dinarja in se bodo prodajali pred pokopališčem v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu, Ptuj in v drugih večjih krajih Slovenije.

— Ponedeljek pouka prost. Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je odredil, da je ponedeljek 31. tm. na vseh osnovnih in srednjih šolah pouka prost, ker pade praznik Vseh svetih na torek 1. novembra. Pouk se zaključuje danes v soboto in se prične v četrtek 3. novembra jutraj.

— Popravljen cesta. Glede na svoječasno opozorilo, da je okrajna cesta Gornji Grad - Novštit - Kamnik vsled poplave močno poškodovana in promet ustavljen, objavlja sresko poglavarstva, da so cestni objekti popravljeni in je cesta za promet z vozili znova v uporabi.

— Mestno gledališče v Ptuj. V soboto, dne 5. novembra t. l. gostuje na našem odru Dramatični odsek UVJ iz Ljubljane. Uprizori se drama »Mrake« v 3 dejanjih.

Začetek točno ob 8. uri zvečer. Cenjeno občinstvo iz mesta in okolice vabimo, da napotni ta večer mestno gledališče do zadnjega kotička.

— Koliko porabi na leto Beograd vode? Beograjski listi objavljajo podrobno statistiko o porabi vode v Beogradu. Statistični podatki segajo od l. 1919 do letos. Lansko leto je Beograd porabil 5,501.562 kubičnih metrov vode. Letos že nad 6 milijonov. Vodovodna uprava namerava izpopolniti vodovod tako, da bo Beograd prihodnje poletje lahko dnevno dohval nad 45.000 kub. m dobre pitne vode.

— Veliko podzemno jezero v Hercegovini. Te dni so v bližini Trebinja v Hercegovini odkrili ogromno podzemno jezero, katero so pričeli strokovnjaki v hidrotehničnem pogledu raziskovati. Jezero je dolgo več kilometrov. Strokovnjaki nameravajo iz jezera napeljati velik vodovod, ki bi mogel vse kralje v trebinjskem okraju, kjer je letos vladalo veliko pomanjkanje vode, preskrbovati s pitno vodo. Prebivalci trebinjskega okraja morajo ob času suše hoditi ponekod po dva dni daleč po vodo.

— Avtomobilna zveza Brežice - Novo mesto. Ker se s 1. novembrom t. l. spremeni voznik red na progi Ljubljana-Nov mesto, bo od tega dne imel poštni avtomobil iz Novega mesta v Brežice zvezo od vlaka št. 1015, ki odhaja iz Ljubljane ob 10.50 in prihaja v Novo mesto ob 13.24.

Počastite spomin dragih pokojnih in zaslužnih mož z nagrobni listki »Jugoslov. Matice«!

Iz Ljubljane

— **Magistralni nadkomisar v pokolu g. Ivan Robida** je danes jutraj ob pol 7. v visoki starosti 85. let umrl. Bil je eden najbolj znanih in zaslužnih mestnih uradnikov; služboval je od leta 1870, dalje celih 45 let ves čas v policijskem in zlati s nem uradu na magistratu. Bil je živa ljubljanska prakta; imel je izreden spomin ter si je vrhu tega vse važnejše dogodke vestno zapisoval. Poznal je največ oseb, ki so živele in delovale tekom poslednjih 60 let v našem mestu, in po zgodovinskih podatke so se do zadnjih let zatekali k njemu razni zgodovinarji in leposlovci ter seveda tudi novinarji. In bil je vsakomur prijazno uslužen. Njegov ohranjeni listovnik obsega marsikaj, kar ni zabeleženo nikjer drugje. Ostavil je v rokopisu veleznanimive črtice iz ljubljanske zgodovine, ki jih je sestavil po podatkih iz davno umrlih someščanov in iz lastnih doživljajev. Kot rojen ljubljčanec je imel največjo ljubezen do rodnega mesta, za katero je zlasti ogromno deloval v potresni dobi Dobrodrušen v policijski službi, je pomagal marsikomu veseljaku iz hude zadrege, ne da bi žalil zakone. Mož je imel pristno blago ljubljansko srce ter je na socialnem polju iniciativno deloval v blagor resničnim siromakom. Politično se ni nikoli eksponiral. Bolehal je dve leti na zavajenju žilja ter je po 14dnevem trpljenju v javni bolnici izdihnil. Blagomu možu ostane ohranjen simpatičen spomin. Pogreb se vrši v ponedeljek ob 14. popoldne iz splošne bolnice k v. Krizu.

— **Volitev ljubljanskega župana.** Med ljubljanskim prebivalstvom vlada še vedno živahno zanimanje za volitev bodočega ljubljanskega župana. Klerikalna pritožba proti izidu občinskih volitev je bila z magistrata odposlana velikemu županu, ki pa je pritožbo pred nekaj dnevi vrnil vladnemu komisariju v svrhu spopolnitve nekaterih podatkov, oziroma zashjanja v pritožbi navedenih oseb in v svrhu nadaljnjih uradnih poizvedb. Pravilo, da bo trajalo še dolgo, predno bo veliki župan končnoveljavno sklepal o pritožbi. Klerikalcem je ležeče na tem, da z zavlačevanjem volitve župana pridobe na terenu.

— **Razpis gledališkega abonmaja** za člane zveze privatnih nameščencev. Na prošnjo zveze razpisuje uprava Narodnega gledališča v Ljubljani nov razpis gledališkega abonmaja z znižanimi cenami. Razpis je veljaven za člane zveze privatnih nameščencev, ki se morajo pri podpisu abonmaja izkazati s tozadevno člansko legitimacijo. Priglasje sprejema gledališko knjigovodstvo od danes naprej dnevno od 9—12. in od 3—5. popoldne. Priglasenci se bodo razdelili med že obstoječe abonmaje ali se pri večjem odzivu odpre še nov red abonmaja. Predstave, ki so se za nekatere abonmaje že vršile, dobre novi aboneti nadoknadene. Abonma se plačuje v osmih zaporednih mesečnih obrokih počenš z dnem podpisa abonmaja. Posamezni obroki znašajo: lože v parterju 1—6 Din. 420, lože v I. redu 1—5 Din. 480, lože v I. redu 6—9 Din. 560, lože v II. redu 1—6 Din. 288, parter I. vrste Din. 128, parterni sedeži II.—IV. vrste Din. 115, parterni sedeži V.—IX. vrste Din. 107, parterni sedeži X. do XI. vrste Din. 96, balkonski sedeži I. vrste Din. 102, balkonski sedeži II. vrste Din. 78, balkonski sedeži III. vrste Din. 65, galerijski sedeži I. vrste Din. 54, galerijski sedeži II.—III. vrste Din. 43, galerijski sedeži IV.—V. vrste Din. 35.

— **Pozni kopalc.** Zadnje dni vlada prav lepo vreme in v prvih popoldanskih urah je volno toplo. To izkorišča tudi nekateri »vodni gadjec«, ki se še vedno kopeljejo. Tako so se včeraj v Ljubljani kopali trije fantje in ena mladenka. Voda je imela okoli 12 stopinj.

— **Zapletna komunistična »Enotnost«.** Državno pravništvo je včeraj odredilo zaplenbo zadnje, včeraj dotisnane številke komunistične »Enotnosti«. Organi političnega oddelka ljubljanske policije so pobrali v tiskarni »Slovenija« vse številke in jih odpeljali na policijsko direkcijo. »Enotnost«

je bila zaplenjena radi uvodnika, ki je vseboval žaljivke kralja.

— **Prevoz na pokopališče k Sv. Krizu.** Počeni z današnjim dnem vozi od Marijinega trga do pokopališča pri Sv. Krizu in obratno avtobus tvrdke Pavel Stele. V elegantnem novem avtobusu je prostora za 26 oseb. Avtobus vozi ves dan in sicer od 8. ure jutraj do 18. zvečer. Cena za odraslo osebo znaša 5 dinarjev, dočim plača deca samo polovico. — Opozorjamo tudi na današnji oglas tvrdke Stele.

OBLAČILA tvrdke I. Maček

LJUBLJANA, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

— **Priprave za šteto obiskovalcev** grobov na dan Vseh svetnikov so gotove. Požrtvovalna četa, ki se je stavila društvu »Skrb za mladino« na razpolago da izvede kar najpopolnejše to štetje, ima svoje postojanke že določene. Največji naval bo na pokopališče pri Sv. Krizu. V tem navalu bi bilo štetje nemogoče, zato se bo šlo na dohodnih cestah daleč proč od vhoda, tam kjer pasirajo obiskovalci še posamezno mimo steklenih nabiralnikov. Za one, ki se pripeljejo na vozilih k pokopališču, se bo vršilo štetje s tem, da bo pristopil ob pristanku k vsakemu vozilu »leteč« nabiralec in bo ob izstopu iz voza dal vsakemu priložni, da opravi svojo števno dolžnost. Z vztrajnim delom je društvu »Skrb za mladino« nabralo že toliko, da je kupilo* ob naši jadranski obali krasen prostor, kjer postavi okrevališče za revno in bolno deco iz Slovenije. Cela Ljubljana se zanima za interesantno štetje in pripravi smo, da bo gmoeten uspeh močno podprl društvu, da čim prej dovrši svojo gradbo ob Jadranu. Zato smo pripravi da bo poleg parskih novčanec videti tudi obilo dinkskih in papirnatih v nabiralnikih. Pogoj pravičnega štetja pa je, da vsak vrže samo eno novčanco v nabiralnik. Štetje se izvede na pokopališčih pri Sv. Krizu, Sv. Krištofu, na Viču in Stepanji vasi. Zanimiv rezultat štetja bo objavljen v tork v ljubljanskih listih.

Autobus

vozi

od danes naprej z Marijinega trga na pokopališče k Sv. Krizu ter obratno, od 8. do 18. ure.

Pavel Stele, autotakser

— **Na Kongresnem trgu** so bili te dni postavljeni provizorični kandelabri za električno razsvetljavo trga. Mesto njih pridejo na pomlad po osnutku prof. Plečnika monumentalni kandelabri s kombinirano električno in plinovo razsvetljavo.

— **Hišne posetnike iz Ljubljane** in okolice opozarjamo na veliki shod, ki se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 10. popoldne v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Gre za zelo važne zadeve glede novega stanovanjskega zakona, občinskih doklad itd. Udeležiti se shoda v. — Prvo društvo hišnih posetnikov v Ljubljani.

— **Razkožnikov.** — Opozorjamo cen. občinstvo na današnji jutrajnji spored ZKD, ki predvaja v prostorih kina Matice film »Zločin in kazen« posnet po znamenitem romanu F. M. Dostojevskega. Vsebinska filma je vsakomur znana, ter priporočamo poset te predstave z ozirom na kulturno vrednost tega dela. V ponedeljek 31. tm. in na praznik Vseh svetnikov 1. novembra predvaja ZKD ličen film namenjen v prvi vrsti naši deci »Mali kapetani«. V filmu nastopa najmlajša in najmanjša filmska umetnica Baby Peggy, ki je naši publiki že iz prejšnjih filmov dobro znana.

— **Državni nameščenci** definitivni dobe brez vsakih formalnosti čevlje proti mesečnemu odplačevanju pri »Voika«, Ljubljana, Krekov trg.

— **Bokol I. obvešča** svoje bratsko članstvo, da je neizprosna smrt ugrabila iz naših vrst vestno članico sestro Makso Benedik. Pogreb bo v nedeljo dne 30. oktobra ob 14. uri iz mrtnišnice državne bolnice k Sv. Krizu. Pozivljamo naše članstvo, da stori svojo dolžnost in počasti njeno zadnjo pot. V cilju z znakom. Zdravo!

— **Merkurjev jour-fix** danes ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezdica« — Odbor.

— **Vse moderne piese** za predstojalo sezono se prilepi v uvežbete edino pravilno ter najhitrejši pri »Popoldanskim družabnih plesnih valah«, ki se vrše jutri in vsako nedeljo popoldne ob 4. uri v veliki dvorani »Kazina« pod strokovnim vodstvom priznanega plesnega mojstra g. Jenka. Začetniki za valček, Fox-trott in Charleston se vabijo že ob 3. uri. Obleda promenada. Studenti-je proti legitimaciji znižano članarino.

— **Privatni detektivski zavod.** Rimska cesta št. 2.

— **Priv. plesna šola g. Jenka** se pa nahaja v I. nadst. kavl. »Emona« kjer se vrši pouk za posameznike in zaključene družbe.

— **Gospodom — začetnikom** nudi prvovrsten pouk in uvežbanje plesalka — asistentinja, Informacije vsak dan od 10.—22. ure.

— **Shod hišnih posetnikov.** Na jutrišnjem shodu hišnih posetnikov se bo razpravljalo tudi o novi davčni uredbi, ki hišnim posetnikom in tudi drugim davkoplačevcem v Sloveniji ne donaja nobenih oiašav, pač pa onim v Srbiji. Radi protesta proti taki davčni reformi je potrebna velika udeležba posetnikov.

— **Šavez trezne mladine.** Danes ob 18. se vrši v Akad. kolegiju poslovilni večer našega brata dr. Mikika, ki odhaja v Zagreb. Udeležiti naj se ga vsi člani trezne mladine. Dostop je pa dovoljen tudi širšemu občinstvu. Radi tega odpade kurz iz alkoholnega vprašanja.

— **Kolne v nedeljo** — gostilna Novak, Stepanja vas.

— **Dr. Milan Perko**, zdravnik v Novem Vodmatu, ne ordinira do 3. novembra t. l.

— **Prva plesna vaja »Atene«** se vrši v ponedeljek, 31. oktobra t. l. ob četrti na 19. za II. tečaj (naraščaj) in ob 20. uri za III. tečaj (uradniki in nameščenci) v mali dvorani Uniona I. nadstropje, vhod Frančiškanska ulica 2. Istotam se vrše nadaljna vpisovanja.

— **Plesni krožek** Tabora vabi vse ceni. že rutinirane plesalke in plesalce, kakor tudi začetnike k svojim plesnim vajam, ki se vrše redno vsako nedeljo zvečer v dvorani »Sokolskega doma« na Taboru in sicer za začetnike točno ob pol 20. uri, za ostale ob 20. uri. Pouk vodi po priznani najboljši metodi g. plesovodja J. Košiček, ki bo seznanil ceni. plesalke in plesalce z vsemi izvršnimi plesnimi novostmi kakor Fox-trott, Charleston-flat, Tango 1928, Valse-Boston, Slow-Pox, Black Bottom, Bannanas-Silve, Pouk traja od 20. do 22. ure. Poznejši ples pa se vrši v smislu proste zabave. Vsak golencec, ki bo izšel iz te plesne šole bo lahko plesal povsod, kjer se goji lep in estetičen ples mednarodnega stila.

— **Promenadni koncert** muzike Drav. div. obl. v nedeljo 30. t. m. ob 11. uri v »Zvezdi«. Spored: 1. Gabriel: »Združeni praporci«, marš, 2. Chopin: »Poloneza«, 3. Smetana: Predigra k operi »Libuša«, 4. Wagner: Nočni spev iz muz. drame »Tristan in Izolda«, 5. Parma: »Zlatorog«, 6. Novosad: »Dalmatinski šajkaš«, 7. Gregorc: »Abturlentska koračnica«.

— **Šantjakovski gledališki oder** gostuje v nedeljo 30. oktobra v sokolskem domu na Viču z izborno komedijo »Lokalna železnica«. Posetite vsi predstavo, da se boste dve uri izvrstno zabavali. Vstopnice so v predprodati kot navadno. Pričetek predstave ob 20. uri.

— **Veliko izbero volnenih jopic** najnovjših bluz, perila, kravati itd. priporočila tvrdka Ign. Žargl, pri nizki ceni. Ljubljana, sv. Petra cesta.

— **Iz izgubljeno in najdeno.** V času od 1. do 15. oktobra je bilo izgubljenega za 1930 Din denarja, a policiji je bilo izročenih najdenih 100 Din. Izgubljene in najdene je bilo tudi več zlatnine in srebrnine, kakor tudi raznih drugih predmetov. V železniških vozovih so našli mnogo palic, dežnikov, 2 dežna plašča in drugih potnih potrebščin.

— **Vreme.** Snoči ob 20. je kazal barometer 770.4, termometer + 3.9 stopinj C, danes ob 7. jutraj barometer 768.5, termometer + 2 stopinj C, opoldne barometer 768, termometer + 12.5 stopinj C. Jutraj megleno, dopoldne jasno.

— **Vsakovrstne čevlje** in copate dobite po najnižjih cenah pri A. GORSE, Stari trg 15.

— **Največjo izbiro bluz, otroških oblek in plaščev** nudi ceno Kristofič-Bučar.

— **Tatvina kolesa.** V Langusovi ulici stanujejo skladiščniki tvrdke Sever, Matko Maretič, je snoči prijavil stražniku, da mu je bilo okoli 19. iz veže hiše št. 2 na Kongresnem trgu, kjer je tako zvan »katoliški kevdner«, 2500 Din vredno, črno pleskano kolo znamke »Imperial«. Po veži je stikal neki 20-letni potepuh ter si ogledoval v veži stoječa štiri kolesa. Izbral si je najboljšo ter nato z njim oddrjal v predmestje. Tat se je včeraj celo popokalne grel na klopi v »Zvezdi«, a zvečer je šel na svoj tatinski posel.

NAJUGODNEJŠI NAKUP

oblačil lastnega izdelka nudi tvrdka JOS. ROJINA, Ljubljana.

— **Drobšč policejske kronike.** Tam pod kostanjem na Krekovem trgu je včeraj opoldne stražnik prijel in odvedel v zapor nadležnega Karla, ki je znan ljubljanski dobrovoljšek. Bil je popolnoma pijan ter je začel psovati druge brezposelne delavce. Na Selu je bil prijet hud razgralač. Aretirana je bila danes jutraj mlada potepuhinja radi tatvine in tajne prostitucije. Prijavljeni sta policiji dve tatvini, dalje zlobna poškodba železniške naprave, trpinčenje živali in 8 voznikov odnosno kolesarjev radi prestopkov cestopolijskega reda.

Iz Celja

— **Ruski tečaj** se prične v četrtek, dne 3. novembra.

— **Koncert »Kofa«** v Celju. V nedeljo dne 6. novembra ob pol 4. uri popoldne se vrši v veliki dvorani Celjskega doma koncert velikega pevskega zbora društva »Kolo« iz Zagreba. Predvajal se bo veliki Fr. Široh oratorij »Život i spomen slavnih apostla, svete brače Cirila i Metodija, učitelja slavenskih« pod vodstvom g. Srečka Kumara, ki je isti zbor vodil tudi o priilki mednarodne muzikalne razstave v Frankfurtu. Vstopnice se dobe v predprodati pri Oortar & Leskovšek na kralja Petra cesti.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Iz Maribora

— **Prvi dan avtobusnega prometa** je prinesel prav zadovoljive uspehe. Avtobusi so bili ves dan dobro zasedeni in izkazalo se je, da je občinstvo res že željno pričakovalo otvoritve tega prometa. Zlasti v jutranjih in večernih urah, ko gredo oziroma se vračajo ljudje z dela, je na avtobuse velik naval. Tudi gospodinj, ki hodijo iz predmestij na trg, se pridno poslužujejo novih, lepih avtomobilov.

— **Včerašnja seja občinskega sveta**, za katero je vladalo v vseh krogih veliko zanimanje, ni prinesla nikakih presenečenj, kakor so mnogi pričakovali. Na dnevnem redu so bile le tekoče zadeve. Med drugim je občinski svet sklenil povišanje klavniških

pristojbin. Slaninariji dobe v bodoče svoje prostore na Vojaniškem trgu, da bo na ta način razbremenjena Koroska cesta, kjer so slaninariji ob tržnih dneh zelo ovirali promet. Sklenjena je bila nadalje kanalizacija meljskega predmestja. O najvažnejši točki — dodelitev stanovanj v novih mestnih hišah — občinski svet na veliko razočaranje neštetihih prosilcev ni razpravljaval in je bila ta točka odgođena do prihodnje seje, ki se bo vršila dne 4. novembra.

— **Meška avtomobilska nesreča.** Na križišču Tržaške in Ptujске ceste je povozil neki osebni avto 33 letno Katirino Sternberg. Hotela je prekorčiti cesto, pričemur pa je zadelav v avto, ki je privozil v smeri iz Ptuja. Avto jo je vrgel ob tla in jo povozil. Težko ranjeno so prepeljali v bolnico.

— **Radičevci postavili svojo listo.** Radičevci nameravajo postaviti za občinske volitve svojo lastno kandidatsko listo. Pri zadnjih volitvah so dobili 60 glasov in je zato zelo malo verjetno, da bi dosegli kake znatnejše uspehe.

Novice iz Splita

Split, dne 27. okt. 1927.

— **Draginja v Splitu.** Čim se bliža zima, se podraže živila. Jajca so prodajali po 1.75 Din, mleko je poskočilo na 5 Din po 1.75 Din, mleko e poskočilo na 5 Din fiter. Krompir prodajajo na drobno po 3 Din kg. Goveje meso po 18 Din, telecina po 25 Din kg, brez kosti po 40 Din, svinjsko meso po 35 Din kg, goveje meso brez kosti 25 Din, jadrčina po 35 Din kg, purani zaklani, očiščeni po 40 Din kg, janjetina po 16 Din kg, zelje sveže, glave kg po 3 Din, kislo zelje po 6 do 8 Din kg, špinača po 3 Din kg, paradižnik po 4 Din kg, sadje: bruske po 6 do 10 Din, jabolka po 4 do 8 Din, grozdje od 8 do 18 Din kg, orehi v lupinah po 8 Din kg, suhe fige po 7 Din kg, ribe od 4 do 35 Din kg.

— **Proslava čehoslovaškega državnega praznika** se vrši jutri in priredijo ob tej priliki koncert v narodnem gledališču, zatem pa elitni ples. Proslavo aranžirajo naši bivši akademiki, absolutni praške univerze, med njimi dr. Čurin, dr. Bučič, ing. Zagar in drugi ugledni predstavniki našega mesta.

— **Razstava Jadranske Straže.** Ob priliki kongresa Jadranske Straže otvorijo v salonu Galic zanimivo razstavo, ki naj bi bila propagandno - informativnega značaja. Razdeljena bo v tri oddelke: prvi oddelek pokazuje delo in uspeh Jadranske Straže, drugi način in metodo propagande, tretji pa pripomočke in muzej te velike zaščitnice našega morja. Razstavo aranžirajo izključno priznani strokovnjaki in je prva in edina te vrste.

Izpred sodišča

BOJEVITI BOSANCA

— **Prišla sta nekoga septembarskega večera** v znano ljubljansko gostilno pri »Veseli Marjetici«, kjer sta izpila samo pol litra vina. Bosnjaka sta se ga menda poprej že drugje posteno nalezla, kajti začela sta razgrajati, se žogati s kozarci, izzivati in groziti gostom. Musa je že 45 let star a Gusa 35, pa sta se sukala med gosti kot bi 16 letna fantalina prišla prvič v gostilno in se opila. Ljudje so jo opozorili, naj bosta pametna, pa sta še bolj razgrajala. Tedaj sta prišla 2 stražnika, ki sta ju hotela aretirati. Bosanca se nista dala kar tako ugnatiti v kozji rog, zgrabila sta vsak enega stražnika, Musa je svojega kmalu treščil na tla, a Gusa se je ruval z drugim, Musa, ki se je najbolj razburil, je vrgel še parkrat stražnika, in le s težavo so ga ukrotili in oba Bosnjaka odpeljali na stražnico.

Oba sta se morala zagovarjati pred sodiščem, kjer sta trdila, da sta se branila pendrekov. Senat jima pa tega ni hotel vrjeti, saj sta možakarja takoj naskočila stražniku, ko sta jih zagledala.

Musa bo sedel tri tedne, a Gusa en teden v ječi.

ZADOVOLJNI KRANJEC.

— **Francelj** je brez posla, delavce je, k. isče službo. hodi po Ljubljani in veselo žvižga v božji dan. Večkrat mu slaba prede, a vedno je zadovoljen in še druge spravi v dobro voljo. Zadnjič se ga je nekje nakresal med dobrodušnimi tovaršji, ki so ga povabili na liler rebulje. Zadolovilo je korakal po Ljubljani in se v svoji pijanosti hipoma spomnil, da bi bilo dobro še malo piti, a da je njegov žep prazen. Jel je pritiskati na kljuko, tam za Ljubljano pa ni imel sreče, nihče mu ni nidesar dal. To se mu je zdelo neumno. Ko spet v neki hiši nič ni dobil, je zagrozil gospodarju: »Kar v črne bukve vas bom zapisal!« Gospodar se je črnil bukev prestrašil in je poklical stražnika, ki je Franca takoj zapisal v svoje črne bukve. To je fantu škodovalo, saj je bil radi beračenja obsojen na 48 ur zapora. Dejal je, da je bil pijan in da ne ve, če je prosjačil, zaveda se samo, da je prosil ljudi, naj mu dajo delo, pa ga je vsak zavrnil. K razpravi Franca ni bilo, menda

--- Moda ---

Dekliška promenadna in dva vzorca elegantnih, okusnih domačih oblek

Popoldanske obleke

To, kar imenujemo sedaj popoldanske obleke, ni nič drugega kakor dobro znane praznične obleke, ki se pa ne imenujejo več praznične, ker jih dame ne nosijo samo ob praznikih, kakor so jih nosile v starih časih. Nosijo jih tudi ob delavnikih, če gredo v posete, na čajanke in razne druge družabne prireditve. Iz tega je razvidno, da so popoldanske obleke poleg vsakdanjih ali delovnih najvažnejši del ženske garderobe. Popoldanske obleke potrebuje vsaka, tudi najsiromašnejša žena, kajti vsaka mora imeti vsaj eno boljšo obleko.

Siromašna žena pa ne pride glede oblek nikoli v tako zadrego, kakor siromašni mož, ker zna sama šivati. Zato vidimo, da so siromašne žene in dekleta oblečene zelo okusno, dasti nimajo denarja, da bi si za vsako sezono omislile novo obleko. Pomaga jim pri tem tudi okolnost, da se je manufaktura v primeri z živili zadnja leta znatno pocenila. Vsaka varčna žena bi si morala zapomniti pravilo, da se pri blagu za obleke ne sme štediti. Blago, ki je kupljeno preprosto, je vedno drago, ker se hitro ponosi in raztrga. Bolje je kupiti si eno dražjo obleko, kakor pa dve cenejši in slabši. Dražje blago se tudi ne mečka, obleke iz dobrega blaga se dajo prešiti, obrniti in popraviti tako, da so zopet kakor nove.

Letos imajo modne trgovine v zalogi več vrst trpežnega finega volnega bla-

ga, ki je za popoldanske obleke zelo prikladno. Od svile priporočamo moda za popoldanske obleke krep saten, krep maroken, krep fai ali trpežnejši krep saten. Zelo lep je tudi polsvileni ponelin. Prikljubljeno je tudi volneno blago, tkano iz svetlejših in temnejših vlaken. Med barvami prevladujejo temnomodra, temnosiva, črna, rjava in svetlozelena.

Antični mikado

Pariz napoveduje konec bubi-frizure. Pariška moda je baje že zavrgla kratko ostrizene glave. Bubi frizuram je po mnenju krmarjev pariške mode že odbila zadnja ura in prav nič nam ne pomaga trditi, da so kratko ostrizene ženske glave neprimerno lepše kakor one z dolgimi kitami. Človek bi skoraj ne verjel, da se bo moda kratkih las tako kmalu izživela, saj se ji ima marsikatera priletna dama zahvaliti, da ji je vrnila iluzijo mladosti.

Zanimivo je, da bubi-frizura ni izum naše dobe. Že v srednjeveški Grčiji, v deželi lepote in okusa, je bila bubi-frizura zelo priljubljena. Vidimo jo na grških kipih, slikah, vazah in reliefih. Grške žene so se zavedale, da lepota brez lepe frizure ni popolna. Zato so imele lase vedno lepo okrašene. Grkinje so bile zelo ponosne na svoje lase in vendar se niso branile umetnih frizur, s katerimi so vzbujale zavist svojih družic. Tudi v Egiptu naletimo na bubi-frizuro. Egiptovska plastika nam prikazuje princeso Nofret, ki je imela kratko ostrizene, ob straneh čez ušesa počesane lase. Krasne bubi-frizure vi-

dimo na kipih grških deklic. V berlinskem antikvariju hranijo bronast kip mlade grške perice, ki bi jo lahko marsikatera naša deklica zavidala za krasno bubi-frizuro. Povsem moderna je frizura dveh plesalk v starem berlinskem muzeju. Obe imata kratko ostrizene lase.

Celo grške boginje se niso sramovale kratko ostrizene las. Persefona je nosila valovite kratko ostrizene in gladko počesane lase. Lemniška Atena, pomorna boginja modrosti in pokroviteljica Aten, je spoznala, da ji čelada na dolgih kitah ne pristoja in zato se je dala ostriti.

Zanimivo je pa, da Rim mode kratkih las ni sprejel. Rimljanke so bile najbrž preponosne na svoje kodre, da bi si jih dale ostriti. Vendar se je pa frizura Rimljanek v dobi cesarstva strogo ravnala po modi, ki se je spreminjala z vsako cesarico. Tertulian se jezi na nemoralnost Rimljanek, ki so nosile ogromne baroke in si celo barvale lase. Kako brezhibno je vladala takrat moda, pričajo tudi kipi rimskih cesaric, opremljeni z marmornatimi barokami, ki so se dale odstraniti in nadomestiti z modernejšimi. Bubi-frizure pa ne najdemo na nobenem rimskem kipu.

Zima se bliža

Kmalu poteka stanka zima na vrata in treba nam bo misliti na ples, koncerte, zabave in druge prireditve, ki zahtevajo če že ne nove, pa vsaj primerno prenašane obleke. Že lani so bile ženske vitke, letos pa morajo biti še vitkeje. Večerne toalete so bile lani večinoma za vitke dame, letos bodo pa izključno le za vitke. S tem seveda ni rečeno, da morajo biti dame suhe, kakor so Angležinje. Suha ženska je na plesu strašilo, zlasti če pride z dekoltejem, ki kaže vse siromaštvo njenega telesa.

Zimska sezona zahteva v prvi vrsti plašč, brez katerega ne more biti nobena količaja elegantna dama. Plašč nam služi ob lepem vremenu in v dežju, na potovanju in na izprehodih, na popoldanskih čajankah in večernih prireditvah, skratka brez plašča dama v pozni jeseni in pozimi ne more z doma. Seveda pa plašč še ni vse. Dama, ki si je nabavila lep nov plašč s kožuho, gotovo ne bo zadovoljna s ponošeno obleko, pa naj jo še tako prenašala in kemično čisti. Plašč brez nove obleke ne pride do polne veljave.

Novost zimske sezone bodo enobarvne žametaste obleke, pokrite z majhnimi motivi. Tak žamet je bolj praktičen, kakor gladek, iz katerega se bodo letos delale samo večerne in takozvane velike popoldanske toalete. Če hoče dama nositi žametasto obleko pogosto, mora paziti, da je čim priprostejša.

Psihologija deklic

Charlotta Bühler, ki je zavzela s svojo obširno razpravo o duševnem življenju mladine odlično mesto med znanstveniki, je prva podrobno opisala in analizirala dobo pred puberteto, ki nudi psihologu nešteto zanimivih pojavov, dočim je za pedagoga zelo trd oroh. Bühlerjeva je nazvala to dobo negativna faza. Karakteristični znaki negativne faze so zelo pogosto sanjavi literarni ali pesniški proizvodi. Koncem negativne faze se pojavi pri deklicah potreba izraziti svoje notranje življenje v obliki dnevnikov, povesti, pesmi ali pa kope zaljubljenih pisem. Bühlerjeva trdi, da se pojavi ta pisalna manjka skoraj vedno samo pri hčerkah inteligentnih rodbin.

Hildegarda Hetzer je nadaljevala opazovanje na tem polju, da ugotovi, ali se pojavlja potreba pisanja tudi pri dekletih iz rodbin, čijih povprečni intelektualni nivo je razmeroma nizek in ki žive v slabih gmočnih razmerah. Nad leto dni je opazovala učence, med katerimi jih je bilo 35 pred puberteto, 16 pa starejših. Domače razmere teh deklic so bile zelo žalostne. Med njimi jih je bilo 24 brez očeta, druge so pa imele očeta brez službe. Nekaj jih je bilo popolnih sirot. Pisateljica si je zabeležila vse, kar je opazila na teh de-

Hčerkica dobra

Tako čista in suzna naj gre vsako jutro v šolo. Kako se samo raduje mamica, ko jih je enkrat priučila takemu redu.

To je kaj lahko doseči, ako se pri Vašem pranju uporablja Rinso, ta nova dragocena vrst mila, ki temeljito odstrani vsako zamazanost, že ako namočite odrele stvari v obilni Rinsovi peni, seveda pri tem odpade vsako drgnjenje in mrcanje. Na mestih pa, kjer se madeži naberejo v večji meri, kakor na kolenih, ovratniku, posuj nanje malo suhega Rinsa, ter nato izdrgni in vsi madeži izginejo.

Uporabite Rinso pri Vašem naslednjem pranju.

Iznenadeni in vsičeni boste z uspehom. Rinso se dobi v vsaki drogeriji kakor tudi v vsaki trgovini z mešanim blagom.

Rinso

Proizvaja se v Lux tvornicah.

klicah. Poleg tega je porabila tudi njihova pisma, dnevnike, pesmice, slike itd.

Negativno fazo karakterizira Hildegarda Hetzer tako, kakor Charlotta Bühler. Pri siromašnih deklicah je opazila iste pojave kakor pri dobro situiranih. Tudi proletarske deklice rade prenašajo svoje notranje življenje na papir, samo s to razliko, da ne znajo tako gladko pisati. Pomagajo si iz zadrege večinoma z risbami in raznimi pregovori. Z negativno fazo nastopi popolna indiferentnost napram zunanjemu svetu. Deklice nehajo občevati s svojimi sovrstnicami in skušajo stopiti v stik s starejšimi dekleti, od katerih pričakujejo odgovora na razna košljiva vprašanja. Ta notranja potreba jih zapelje čisto na kriva pota. Seznanijo se s pokvarjenimi dekleti in se navadno tudi same pokvarije. Negativna faza je označena pri deklicah sploh s tako globokimi in pomembnimi izprememami, da mora vzgoja posvečati tej dobi vso pozornost.

Žena v ruskih pregovorih

- Siromakova roka ne sega doli, kakor od srca njegove žene.
- Ljubezen je jajce, ki tekne samo, če je sveže.
- Zelo me veseli, dragi mož, da si se do siteda najedel, je rekla žena, ko je odločila žlico.
- Funt ženskega mesa je dražji kakor cent telečjega.
- Ljubezen ima krila, zakon pa berglje.
- Žena brez otrok — travnik brez trave.
- Bogata vdova ni vdova.
- Mož brez žene — cerkev brez zvonika.
- Tudi če bi bile ženske iz stekla, bi ostale neprozorne.

— Ženske mislijo, da jih hvalimo, ko hvalimo njihovo parado.

Spomni se vojnih žrtev!

Someščani! Zadnjikrat Vas letos vabimo, da okrasite s cvetjem in prižgete lučke na prostornih poljanah, kjer počivajo vojne žrtve, kajti prihodnje leto bodo te poljane prekopane, ostanki naših padlih tovarišev koncentrirani in prenešeni v skupno grobnico s kapelico, s čemer bo lep prostor pridobljen za pokop domačinov. Naša zahvala g. vladnemu komisarju na magistratu A. Menclingerju, ki je odredil, da so mestni vrtnarji in delavci pod spretnim vodstvom g. nadzornika Hajnika vendar enkrat temeljito očistili in uredili že itak skrajno zanemarjeno počivališče voj. žrtev. Hvala preiskrva za to kulturno dejanje!

Vojni tovariši po Sloveniji, Vi pa skrbite, da bodo vsi naši spomeniki, ki smo jih doslej postavili, lepo okrašeni in da bodo povsod gorele lučke. Naprosite šolsko dečo, da vam pomagajo pri tem delu pietete in človekoljubja. Noben vojni grob ne sme biti pozabljen, povsod naj govore cvetke naših livad vojnih žrtvam, da v zemlji ni razlike med tujcem in domačinom.

Pevci pa naj povsod vsi brez razlike rade volje zapojejo žalostinke preminulim. V Ljubljani se bo vršila žalna proslava dne 1. novembra takole: Pričetek ob 13.45 pri Sv. Križu v gaju judenburških žrtev: 1.) vojska godba zaigra 1. žalostinko, 2.) »Klic iz vojnih grobov«, deklarira učence Lozje Segedin, 3.) pevci zapojejo: Spomniti vse se veselil (Pavčič), 4.) kratek nagovor: kurat Fr. Bonac, 5.) blivši vojni kurat ministrarja Libero, 6.) pevci zapojejo: Oj Dobrodo (Prelovec), 7.) godba zaigra drugo žalostinko, 8.) vojni pozdrav (častna salva) iz pušk mrtvim vojnim tovarišem, nato razhod.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

— Do Chicaga stane voznja v III. razredu pet dolarjev. Dam ti jih deset, da boš imel za nazaj.

— Oh, oče moj! Kako naj ti poplaščam to plemenitost?

— Spomni se svojega dolga, kadar boš imel mnogo denarja. Jaz gotovo ne pozabim na to.

Mis. Desdemona mu je stisnila skrivaj v žep okusno obložen sendvič. Čez eden dni se je ustavila pred hišo očastitega gospoda Melchizedeha Scrogsa kras modernega kočija, v kateri je bilo vpreženih osemnajst polnokrvnih, popolnoma enakih konj. Kočiral je sam mr. Caracalla Snobbings.

Komaj ga je bilo mogoče spoznati, tako se je iz gosnice spremenil v metulja.

— Oče moj! — je vzkliknil mladenič žarečega obraza. — Glej, pred teboj stoji novi Cracacalla Snobbings. Pokojni stric, mister Gossippy Senacherib me je določil v oporoki za univerzalnega dediča. Zapustil mi je vse svoje premoženje, deset milijonov dolarjev!

— Torej mi lahko vrneš deset dolarjev.

— No, tega ne storim. Nasprotno, obdržim jih na vse večne čase, da ostane od smrti tvoj dolžnik. Saj moram biti hvaležen za bogato dedščino na ključju, ki me je privedlo do tega, da sem nameraval postati duhovnik. Iz obresti od tega dolga bom vzdrževal

Mor Jokai:

Past

Melchizedeh Scrogs je bil znamenit metodistični duhovnik v Newyorku. Njegova cerkev je bila vedno natlačeno polna. Ne samo zato, ker je stala na križišču najprometnejših ulic, ne samo zato, ker daleč naokoli ni bilo nobenega cirka ne zverinjaka, marveč zlasti zato, ker je uvedel velečastiti gospod zelo zvečjavno reformo na kulturnem polju s tem, da je razlagala sv. pismo na prižnici krasna mlada devojka.

To je bila nova privlačna sila za naval na pota, ki vodijo iz doline solz v nebesa.

Drugi metodistični duhovniki niso proglasili te reforme za bogokletstvo, marveč so skušali celo posnemati svojega stanovskega tovariša, samo da jim je manjkalo glavno — Deborah, tista zapeljiva in prekrasna aznanjevalka sv. pisma, ki je bila edina hčerka gospoda Melchizedeha, miss Desdemona, ki je dobila pri lepotni konkurenci tretjo nagrado.

Miss Desdemona je bila stara 19 let; in ni si želela več, dokler se ne poroči.

Ni treba še posebej omenjati, da je bila izborna gospodinja. Vodila je sama gospodinjstvo in sama je kuhala. Znala je položiti v ponev rostbeaf ali jagnjetino in poslati peku, ako si prinesli nazaj pečenko, jo je razrezala na toliko

kosov, kolikor gostov je sedelo za mizo. Skatlico sardin je znala odpreti z nožicami. Iz sira je znala izbrati najboljši del. Pod samovarjem je znala prižgati petrolejko s spretnostjo, ki je pričala o veliki izurjenosti in razumevanju. Vedela je tudi, da se pri šivanju ne natakne naprtnik na palec, marveč na sredinec.

Pri tolikih domačih skrbih je bila miss Desdemona posebej blazna in nedolžna. Na ulici je nosila klubok s širokimi krajevci, izpod katerih ji je segal pajčolan okrog in okrog do brade in vratu. Bilo je kakor če se sladko pečivo brani nadležnih os in muh.

Domače vrline je podedovala po svoji pokojni materi, način nošnje kluboka s širokimi krajevci pa po velečastitem očetu. Kadar sta hodila skupaj po mestu, sta morala držati radi širokih klubokov glave po strani kakor dvo-glavi orel.

Omenili smo že izurjenost miss Desdemone pri šivanju. Vrnimo se zdaj k nji znova. — Toda poprej pošljite deco iz sobe, kajti to, kar zdaj sledi, ni za njena ušesa.

Torej... Oblek si miss Desdemona ni delala sama. V Ameriki si ženske ne delajo oblek, marveč kupujejo narejene. Več bi vedel povedati o tem šivalni stroj.

Toda... Velečastiti gospod Melchizedeh Scrogs je imel zeleno žabico, ki jo je položil začasno v prazen kozarec za vku-

lano sadje in ki je posvečala večino svojega časa vremenskim opazovanjem. Kakor vedo vsi strokovnjaki, ni dala niti gospodova žabica mnogo na usodo. Ne le pri plavanju v vodi, marveč tudi kadar je splezala na lestvico, se niti za najprimitivnejšo dostojnost ni zmenila.

Pri tej priliki je miss Desdemona pokazala svojo razvito krojaško umetnost in tudi temeljni ton svojega moralnega čuta. Naredila je iz koščka zelene svile temu mrzlokrvnemu vremenskemu opazovalcu najpopolnejši kopalni kostum.

— No, zdaj pa že lahko pokličete deco, zelena žabica je oblečena.

Toda tu ne gre za zeleno žabico, marveč za bitje, ki se izobno spozna na obleko. To bitje se imenuje mister Caracalla Snobbings.

Je to mož najnevarnejše vrste, ki mu ni nič sveto, niti ženska nedolžnost.

Sredstva za tako nevarno početje je imel. Bil je pravi gizdalin, lase je imel po sredi razčesane, na sencih za zavite v obliki ščetke. To so zakladi bajne vrednosti in se s številkami sploh ne dajo izraziti.

Mister Caracalla Snobbings je že davno izbral krasno oznajevalko sv. pisma za svojo prihodnjo žrtev. Odvesti krasno igralko z odrja, je zelo obarbljena zadeva. Odvesti jo s prižnice, to je pa že nekaj. Damo, ki drži v rokah sv. pismo, z oltarjem za hrbtno in krstnim kamnom pred seboj, bogme, to ni kar tako.

Castna izjema med strahopetci

Med žrtvami katastrofe parnika »Principessa Mafalda« je baje tudi kapitan Simon Guli, edini junak potopljenega parnika. — Po njegovi zaslugi je število žrtev neznanostno

Po poročilih iz Newyorka je med žrtvami strahovite pomorske katastrofe tudi kapitan »Principessa Mafalda«, Simon Guli. Vsa poročila o katastrofi se strinjajo v tem, da je kapitan do zadnjega junaško vztrajal na ogrojeni ladji, bodril je nesrečne potnike in jih tolažil, in samo njegova zasluga je, da ni bilo število človeških žrtev še večje.

Dočim so se mornarji vedli skrajno strahopetno in zapirali potnike v kabine, je junaški kapitan takoj po prvi eksploziji odhitel na krov in preprečil splošno paniko. Tolažil in bodril je potnike, češ, da ni nobene nevarnosti, da je nastal zgolj neznamenit defekt v strojem oddeku, ki pa bo kmalu popravljen. Na njegov ukaz so bili spušteni čolni in kapitan je odredil, da so spravili na varno najprej žene in otroke.

»Principessa Mafalda« je po prvi eksploziji ostala še dobrih pet ur na vodi. Mogočen val in strahovita druga eksplozija sta nato zapечатila njeno usodo.

Koliko je človeških žrtev, še vedno ni znano. O tem krožijo različne vesti. Res je sicer, da je bila prvotna vest o 800 človeških žrtvah močno pretirana, vsekakor pa je utonilo več potnikov, kakor zatrjujejo italijanski listi, ki trdijo, da je utonilo samo 6 oseb. S tem hoče italijanski tisk vplivati na inozemsko javnost, ki po pravici obsoja škandalozne razmere v italijanski trgovinski mornarici in strahopetnost italijanskih mornarjev.

Usodni nakit rodbine barona Maltzana

Pred tedni je umrl tragične smrti nemški poslanik v Washingtonu baron von Maltzan, ki je bil v Nemčiji na dopustu in je hotel posetiti svojega očeta, pa je našel povod letalske nesreče tragično smrt. Po njegovi smrti je oživel v rodbini spomin na legendo, ki jo hrani baronova rodbina že nad 300 let. Baronova rodbina ima nakit, ki mu je dala ime »Sreča Maltzanova«. Ta nakit baje napoveduje smrt članov baronove rodbine. Tudi poslanik je baje veroval v to legendo.

Legenda pripoveduje, da je baronica Eva Regna, soproga barona Joachima, ki je zgradil rodbinski grad v Šleziji, spala neke noči pri zibelki svojega prvorojenca. Ob zibelki je gorela leščerba. Baronic se je zdelo, da je stopil v sobo pritlikavec, ki se ji je predstavil kot kralj pod zemljo bivajočih bogov in ji povedal, da stanuje s svojo rodbino pod gradom. Obenem ji je povedal, da je njegova snaha iste noči, ko se je rodil potomec rodbine Maltzan, porodila sina. Kotiček, kjer leži njegova snaha s sinom, je tik pod leščerbo, toda človeškim očem je skrit. Ker je kapalo olje z leščerbe na novorojenega pritlikavca, je pritlikavec prosil baronico, naj postavi leščerbo drugam.

Baronica se je prebudila in naročila služkinji, naj postavi leščerbo na mizo. Drugo noč se je kralj podzemskih bitij prikazal in prinesel v znak hvalečnosti baronici krasen nakit, rekoč, da bo njena rodbina srečna, dokler bo imela ta nakit. Ako bi ga prodala ali izgubila, jo čaka nesreča. Čim izpremeni kak dragulj tega nakita barvo, mora en član rodbine umreti.

Ko se je zjutraj baronica prebudila, je našla na postelji krasen nakit. Kmalu je en dragulj počrnel in oče baronice Eve je res umrl. Sledil mu je Joachim, ki je slučajno en dragulj izgubil. Še isti dan je nastal v gradu požar in pet članov rodbine je našlo v plamenih smrt. Pozneje so Maltzanovi skrbno hranili rodb. nakit. Kadarkoli je kak dragulj izpremenil barvo, je nekdo v rodbini umrl. Zadnji smrtni slučaj je bil leta 1892., ko je umrl baronov ded.

vse večne čase tebe in tvojo rodbino. Izkaži mi veliko čast in sedi v mojo kočijo, da si ogledaš s svojo velenecno hčerko palačo v Brocklynu, ki sem jo dobil za nameček.

Mister Scrogs je dejal, da sede v kočijo, če ne bo ugovarjala hčerka. A miss Desdemona ni imela pomislekov.

Ko je že hotel sesti v kočijo, je vprašal mister Scrogs mra. Caracallo: — Toda, povej mi, zakaj nisi zapregel dvajset konj?

— Zato, ker je moj stric, pokojni Gossippy Senacherib, v oporoki določil, da ne smem zapreči v kočijo več kakor osemnajst konj.

— Prav si storil, da si spoštoval stričevo oporoko.

In tako je peljal mož slabih namerov metodističnega duhovnika in njegovo krasno hčerko po Brooklynu.

Čez mesec dni ju je pa poslal v Newyork v kolešlju, ki ga je vlekel en sam konj.

Kaj se je zgodilo v času med temi osemnajstimi vranci in enim kljušetom, o tem se pred deso ne sme govoriti.

Podlež je res obljubil miss Desdemoni, da jo poroči. Toda priči sirota ni imela. Bolje bi bilo, da bi ji zakona ne obljubil, a da bi imela priče pri uverturi.

Stari gospod je nekaj slutil.

Po zadnjih vesteh iz Rio de Janeiro so rešili od 1252 potnikov in mornarjev in jih sprejeli na parnike, ki so prispeli na pomoč, samo 855 oseb. Ostale še pogrešajo. Kapitan francoskega parnika »Formosa« meni, da je število žrtev večje kot pa navajajo zadnja poročila. Računa, da je utonilo 200 oseb. Med pogrešanimi so tudi kapitan Guli, dalje prvi častnik, šef-inženjer in šef-zdravnik potopljenega parnika.

Kapitan parnika »Mosella«, ki je bil priča strahovite katastrofe, je mnenja, da je samo pri eksploziji poginilo 12 oseb, to je strojnikov, ki so bili v strojnem oddeku. Več potnikov, ki so v paničnem strahu poskakali v morje, je našlo v valovih razburkanega morja strašno smrt. Nekateri so postali tudi žrtev morskih psov, ki so v velikem številu prihiti k potapljačim se ladjam. Pretresljivi in obupni kriki nesrečnih žrtev so se razlegali daleč naokrog. Kapitan pravi, da je že doživel več katastrof na morju, da pa so bili prizori, ki so se odigravali povodom potopa »Principessa Mafalda«, grozni in nepopisni.

Parnik »Athena«, ki je rešil 513 oseb je prispel včeraj ponoči v luko Rio de Janeiro. Vsi potniki so bili nastanjeni v najboljših hotelih.

Materijalna škoda je ogromna, kajti na parniku je bilo za 50 milijonov lir blaga in denarna pošiljave neke italijanske banke v znesku 64 milijonov lir. Parnik je bil zavarovan pri neki italijanski družbi, ta pa protizavarovana pri neki angleški zavarovalni družbi.

Poslanik Maltzan je bil kot študent navdušen motociklist. — Nekoč, — je pripovedoval svojim prijateljem v Washingtonu, — ko sem posetil strica v rodbinskem gradu, me je stric prosil, naj se ne odpeljem v solo s motociklom, marveč s kočijo. Drugi dan sta obedovala s stricem v nekega hotela v Vratislavi in stric je nečaku povedal, da je postal en dragulj v rodbinskem nakitu črn. Zato se je bal, da bi se nečak med vožnjo z motociklom ne ubil. Ponoči je pa dobil b-zojavno obvestilo, da je umrl v Bordeauxu njegov bratranec.

Po potrebu poslanika Maltzana so je občeljal eden njegovih sorodnikov v rodbinski grad in je opazil, da so dragulji v usodnem nakitu spremenili barvo. S tem se je vera v legendo še bolj utrdila.

Zdravnik in smrt

Primer nemškega zdravnika Karla von Engela, ki je pospešil smrt svoje žene, da jo reši trpljenja, je vzbudil v inozemskem tisku veliko zanimanje, kajti vprašanje umora iz usmiljenja je najtežji problem človeške moralke. Pariška porota je nedavno dvakrat odgovorila na to vprašanje trditno. Oprostil je dva obtožena, ki sta iz usmiljenja pospešila smrt svojih bližnjih sorodnikov. V enem primeru je šlo za ženo, v drugem pa za sestro.

Najvažnejši je problem, da-li ima zdravnik pravico pospešiti smrt umirajočega, ki mora v zadnjih urah trpeti silne muke. Na nekem zdravniškem kongresu v Ameriki je eden največjih ameriških učeniakov izjavil, da je sveta dolžnost zdravnikov dati neozdravljivo bolnim toliko morfilja, da lahko in brez bolečin umro. V Ameriki so hoteli že opetovano izdati zakon, ki bi dal zdravnikom pravico skrajšati neozdravljivo bolnim trpljenje. Toda zakonodajalci se niso mogli odločiti, da bi sprejeli ta zakon, ker gre za kočljivo vprašanje, ali se sme dati zmotljivemu človeku - zdravniku pravico posegati v usodo.

Kaj je smrt in kaj zdravniška veda? Če si ogledamo zdravnike od Eskulapa, ki je hodil k bolnikom peš in vodil s seboj psa, da je lizal bolnikom rane, in kozo, ki je dajala sveže mleko za lečenje notranjih bolezni, pa do moder-

nega zdravnika v avtomobilu, recimo Boerhaava, enega največjih diagnostikov naše dobe, vidimo, da je misterij življenja in smrti še vedno misterij, nad katerim so si zamažali belili glave že nešteti geniji. Čim bolj razmišljamo o smrti, tem manj imamo poguma priznati komurkoli pravico posegati v kraljestvo usode. Težko je gledati neozdravljivo bolnega človeka, kako se v pričakovanju smrti muči. Toda kdo ve, da-li pomenijo te muke res konec življenja?

Nedavno je izšla knjiga francoskega profesorja Forguera »Na pragu kirurgije«. Avtor je mnenja, da mora umirajoči sam izdihniti, kajti že opečeno se je pripetilo, da so najboljši zdravniki napovedali temu ali onemu smrt, pa je vendar okrevale Celso Boerhaava se je večkrat pripetilo, da je napovedal bolniku smrt, pa je moral čez nekaj dni priznati, da se je zmotil. Avtor omenja neke knjige navaja nekaj karakterističnih primerov, iz katerih je razvidno, da se tudi najboljši zdravniki lahko zmotijo.

Nekemu mornarju so se po pegastem tifusu gnajila prsa. Zdravniki so izjavili, da je operacija izključena odnoso da bi bila brez pomena. Ker je bolezen neozdravljiva. Poslali so mornarja domov, kjer je pa čez nekaj tednov okrevale. Akrobata, ki je imel akutnega raka v spodnjem delu telesa, so proglasili zdravniki za neozdravljivo bolnega. Začetkom vojne je odšel k vojakom in se je hrabro boril v mnogih bitkah. Kot častnik se je vrnil zdrav domov. Neka dama je imela raka v želodcu in zdravniki so jo poslali domov, češ, da bo živela samo še nekaj tednov. Drugo leto je pa ista dama zmazgala pri tekmi za prvenstvo v tenisu.

Iz tega sledi, da se celo pri najtežjih boleznih ne da s sigurnostjo trditi, da bo bolnik umrl. Zato se tudi zakonodajalec ne more odločiti za zakon, ki bi dajal zdravnikom pravico skrajšati težko bolnim muke in pospešiti njihovo smrt.

Kitajci časte Sunjatsena

Poročevalec pariškega »Tempsa« Robert Poulaine opisuje v zadnjem članku med drugim tudi kult, ki ga uživa po smrti prvi kitajski prezident Sunjatsen. V Nankinu se zbira vsak ponedeljek pred začetkom uradnih ur v vseh ministrstvih, štabih, uradih in solah nameščenci, ki jim višji uradniki prečitajo Sunjatsenovo politično oporoko. Po prečitaniu oporoke spregovorijo minister ali general o političnih dogodkih preteklega tedna in sporočijo zbranimu uradništvu, kaj se bo delalo prihodnji teden. Nato se zborovanje zaključuje in uradništvo gre na delo.

Sunjatsenovi telesni ostanke bodo počivali kmalu v monumentalni grobnici ob vzhodni hriba pri Nankinu. Že 16 mesecev grade to grobnico, ki bo po obsegu podobna pariškemu Pantheonu. Pri gradnji je zaposlenih 10.000 delavcev. H grobnici vodi 100 širokih stopnic iz belega mramorja. Sunjatsenov spomenik, ki ga postavi moderna Kitajska svojemu zaslužnemu voditelju, bo daleč nakrtil celotni znanosti Leninov mavzolej v Moskvi.

Zdravnike more

Moskovska »Pravda« poroča, da se zadnje čase po ruskih selih množe napadi na zdravnike. Največje ogorčenje je vzbudil v Rusiji umor treh zdravnikov za otroške bolezni. Prvi umor je bil izvršen v Samarkandu. Zdravnik Mirles je lečil nekega otroka, ki je kljub zdravniškemu prizadevanju umrl. Oče umrlega otroka je sklenil osvetiti se zdravniku. S svojimi sorodniki je izvalil zdravnika na ulico pod pretezo, da gre k drugemu bolnemu otroku. Naenkrat je pa potegnil nož in zabodel zdravnika v prsa.

O drugem umoru zdravnika poročajo iz Novosibirska. K zdravniku Tiber Petrovi je prišel oče bolnega otroka in zdravnika je vprašala, kako se dete počuti. Oče je odgovoril, da je umrl, obenem je pa potegnil izpod suknjice sekirico in udaril dvakrat zdravnika po glavi, tako močno, da je obležala mrtva.

V Harkovu je bila umorjena zdravnica Estermannova. Morilka, delavka Kočetova, je prišla nekega večera v njeno stanovanje in jo poklcala v čakalni-

co, kjer jo je ustrelila zato, ker ni izročila njenega otroka.

Ti umori so vzbudili v Rusiji veliko ogorčenje. Morilec, ki je umoril zdravnika v Samarkandu, je bil obsojen na smrt in ustreljen. Druga dva morilca čaka najbrž ista usoda. Kljub temu pa kmetstvo ljudstvo sovraži in preganja zdravnike. O tem priča tudi anonimno pismo, ki ga je prejela nedavno zdravniška zbornica harkovske gubernije. Anonimno pisec omenja, kako se je Kočetova osvetila zdravnici za smrt svojega deteta in pravi, da bodo tudi v harkovski guberniji mnoge zdravnike linčali. Sovjetske oblasti so načele vprašanje, kako bi se dala zdravnike zaščititi. Praktičnih sredstev za njihovo obrambo žal ni. Edino uspešno sredstvo je širjenje poljudnih brošur o zdravstvu, v katerih bi najvsemu ljudstvu dopovedali, da zdravnik ne zna delati čudežev in da so mnoge bolezni sploh neozdravljive.

Nekaj za avtomobiliste

Tudi na Japonskem je promet zadnja leta silno narasel in zlasti avtomobilski promet v prestolici Tokio, dalje v Jokohami in Ozaki se je potrojil. Sporedno s tem pa je naraslo tudi število nesreč. Da prepreči ali vsaj omeji avtomobilske nesreče, je japonsko ministrstvo za narodno zdravje dalo te dni po Tokiu in provinci nalepiti originalne letake, v katerih pravi:

»Ljubi avtomobil! Lep si in mogočen! Pa tudi uren si! Toda nikar ne zlorablaj svoje lepote, svoje moči in hitrosti. Pomisli na tvoje neznatnejše brate, to so: pes, konj in pešec.

Psa je strah pred tvojimi kolesi, ki ga bodo iztrebila. Daj mu nekoliko prostora, da se ti lahko izogne.

Konj se boji ropota, ki ga povzročaš, tvoj dim in smrda mu je zoperni: nikar mu ne kadi pod nos.

Pešec se ti zdi najneznatnejši. Toda imej z njim usmiljenje. Pomisli samo, da bo morda on jutri tudi že v tvojih vrstah.

Ti letaki so nabiti na najprometnejših krajih, na važnih križiščih inprehodih. Kakor poročajo listi, je dosegla ta akcija ministrstva že lepe uspehe. Kdo ve, če bi se to obneslo tudi pri nas?

Petljura

Pred pariško poroto je bila te dni končana senzacionalna obravnava proti morilcu legendarnega osvoboditelja ukrajinskega ljudstva izpod carističnega in boljševiškega jarma, atamana Petljura. Nekaj tako slavnih mož je padel kot žrtev fanatičnega žida Samuela Schwarzbarda, ki je že pred leti prisegel, da se bo Petljuri za vsa njegova grozodejstva osvetil. Morilec je bil pred poroto oproščen.

Ukrajina, ki je v tesni zvezi z imenom Petljura, je imela samo enkrat svojo lastno ime in svojo lastno glavo. To je bilo takrat, ko so v Petrogradu odstranili carja in ko je boljševizem že kazal svoje roge na vseh koncih in krajih Rusije. V tem času so se organizirali po zgledu Poljakov tudi Ukrajinci, ki so formirali lastno vojsko, s katero je Petljura polagoma pognal nemške okupacijske čete iz Ukrajine. Ukrajina je bila Nemčiji zelo dobrodošla, ker ji je morala dobavljati žito, meso in druga živila. Zato se Nemcem ni nič kaj mudilo iz te obljubljene dežele. Branili so se, kakor so pač mogli, dokler se jim ni posrečilo spraviti na krmilo germanofilske vlado Skoropadskega, ki ga je pa Petljurova armada kmalu pregnala.

Potem se je vrgla Petljurova armada z vso krvočelnostjo na žide, ki so vedno in povsod podpirali zlasti Nemce, pa tudi Ruse. Prišlo je do velikih pogromov, pri katerih je padlo nebroj nedolžnih židovskih žena in otrok. Med porotno obravnavo v Parizu so priče izpovedale, da je padlo takrat na Ukrajini nad 10.000 židov. Toda židovska osveta je bila Petljuri in njegovi vojski povsod za petami. Zlasti pozneje morilec Schwarzbard je hodil za Petljuro od kraja do kraja in ko so slednji naprili boljševiki ukrajinski samostojnosti konec, je Schwarzbard odstopal za Petljuro v inozemstvo. Sledil mu je v Bratislavo in v vsa mesta, ki jih je trepetoval grozni ukrajinski ataman.

Sele v Parizu se mu je posrečilo zasesti Petljuro in ga umoriti.

Zakaj je Schwarzbard tako mrzil in preganjal Petljuro? Zato, ker je bil Petljura žid in ker je kot tak preganjal žide. Zakrivil je smrt mnogih židov, dasi je vedel, da preliha židovsko kri. Njegov oče je bil tvorničar v Odesi in se je na vse načine trudil, da bi postal sin Simon velik ruski gospod. In tako se je tudi zgodilo. Petljura je postal velik gospod, toda nastopil je proti lastni krvi in zato ga je Schwarzbard ustrelil.

Umor in samomor mladega zaljubljenca

V ponedeljek so romale velike množice kmetov v vas Kremnička blizu Banske Bistrice na Slovaškem, da sprejmejo k zadnjem počitku nesrečno žrtev krvave ljubavne tragedije. Pokopavali so 20letno Marijo Hudec, ki jo je spravila nepremišljenost mladega zaljubljenca prežgodaj v grob.

24letni Pavel Pršanec je imel ljubavno razmerje z neko devojko iz domače vasi. Razmerje seveda ni ostalo brez posledic. Toda mladenič o ženi ali alimentih ni hotel nič slišati. Zapeljano dekle je moralo iskati pomoči pri sodišču, ki je Pršanca prisililo plačevati alimente. Ozlovoljen se je mladenič preselil k svoji teti, kjer se je strastno zaljubil v nje hčerko. Toda teta je odločno zavrnila nečaka kot snubača in mu svetovala, naj se vrne k zapuščenim ljubici in k svojemu nezakonskemu otroku. Fant je stal pred težkim problemom. Vest ga je silila nazaj k zapuščenim ljubici, srce ga je vlečlo k tetini hčerki. Slednjič je sklenil, da ne kaže drugega kakor pomiriti vročo kri. Ker vse prigrigovarjanje in prošnje pri teti niso nič zalegle, je sklenil najti izhod iz mučnega položaja brez tuje pomoči.

Pretekli teden je kupil velik kuhinjski nož in ga dal nabrusiti tako, da bi rezal tudi ljudi, kakor je sam v šali izjavil. V petek 21. tm. je prebil vso noč v gozdu, kjer se je pripravil na grozni čin. Zgodaj zjutraj je odšla Marija Hudecova ni hudega sluteč na polje. Pavel je skočil iz gozda in ji začel prigovarjati, naj se mu vda. Dekle je bilo za vse njegove prošnje gluho. Kaj se je zgodilo med njima, ni točno znano. Nekaj ur pozneje so našli mimoidoči vaščani Marijo in Pavla v mlaki krvi ob poti. Dekle je bilo dvakrat zabodeno s kuhinjskim nožem. Ena rana je bila smrtna, ker je nož zadel srce. Pavel se je po umoru zabodel v trebuh in si prerezal grlo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je umrl istega dne, ko so pokopali njegovo žrtev.

Kandidat smrti obsojen na leto dni

Višje sodišče v Budimpešti je te dni zvišalo kazen hipnotizerju Laszlu, ki je bil pred senatom obsojen na štiri mesece, na leto dni ječe. Delikt, katerega ima Laszlo na vesti, je dokaj težak.

Laszlo je imel ljubavno razmerje z neko 16letno mladenko. Ker njeni roditelji niso pristali, da jo poroči, je Laszlo dekle pregovoril, da gresta skupaj v smrt. Rečeno storjeno! Zaljubljenca sta se dogovorila, da si z enim strelom končata življenje. Oba sta legla na divan, Laszlo je mladenki potisnil samokres v roko in dekle je sprožilo. Kroglja ji je prodirala skozi srce in telo in težko ranila Laszla, ki je ležal pod njo. Mladenka je umrla, dočim so hipnotizerja težko ranjenega prepeljali v bolnico. Čeprav je imel prestreljena pljuča, je kmalu okrevale in moral je pred sodišče.

Sodišče je obsodbo motiviralo s tem, da je Laszlo mladenki svojo voljo najbrž sugerial in jo tako pognal v smrt.

Za veselice, plese in slične prireditve izdeluje vabila, letake, lepake, plesne rede itd. okusno in po najnižji ceni

Narodna tiskarna v Ljubljani

— Ne vem. Še nikoli nisem govoril z njo.

— Ali ne verujete v oni svet?

— To je dobro za vaščane, jaz se pa ne brigam za take neumnosti.

— Dragi gospod! Vi ste uničili srečo cele rodbine. Ali hočete to napako popraviti?

— Dragi gospod! Kar je bilo, se ne vrne več.

— Dragi gospod! Evo me, klečim pred vami. Duhovnik sem, pa klečim pred grešnikom. Osvobodite moje hčerko iz pekla, kamor ste jo pahnili in kot duhovnik vam izprosim od Boga odpustanje.

— Skočite še vi v pekel, tam je vsaj gorko, — mu je odgovoril zapeljivec smeje.

Tedaj se je sivolasi mož ponovno vzravnil.

— Nu, ker prošnja duhovnika pri vas nič ne zaleže, stojte pred vami še oče, oče oskrunjene hčerke. Nisem več duhovnik, marveč samo človek, ki zahteva zadoščenje.

Pri tem je potegnil iz žepa dve pištoli.

— Zberite si. Eden naju mora danes umreti.

— To je v redu, — je dejal Caracalla. Taki prizori so mu bili dobro znani.

— Prvi ustreliti tisti, ki bo hotel, —

je zajecjal užaljeni oče.

— Tudi jaz mislim tako.

Postavila sta se na primerno razdaljo in si izbrala pištole. Caracalla je ustrelil prvi in Melchizedech se je zgrudil s smrtnim krikom na tla.

Strel in krik je privabil miss Desdemono. Planila je v sobo in se zgrudila k očetu, ki se je zviljval v predsmrtnih kričih.

— O, moj dragi, dobri oče! Kaj si storil zame? Tudi jaz hočem umreti s teboj. — In hotela je staremu vzeti pištolo iz rok.

Melchizedech je pa dvignil glavo in zastokal:

— Ne, draga hčerka! Poprej moram še jaz usrečiti.

In pomeril je v zapeljivčovo srce. Miss Desdemona je obupno zakričala:

— Ne, ne! Prej prestreli moje srce! Dragi oče! Njega nikar! Ne ubij ga! Ljubim ga še vedno. Rajše umrem sama.

N je smrtno ranjeni oče premeril z bolestinim pogledom svojo hčerko in se zjokal naliž Jobu. Izpustil je pištolo, iztegnil noge, odprl usta, izbulil oči in umrl.

Dekle je pobralo očetovo pištolo in si jo nastavilo na prsa.

— No, no, mucek, ne šali se! Daj sem to igračko!

— Ne! Ne! Umreti hočem. Saj me itak nihče ne ljubi.

— Kako to? Kaj pa jaz, mar te ne ljubim?

— Ne verjamem ti več.

— Častna beseda, da te ljubim.

— Kolikokrat si že prisegel, da se poročiš z menoj.

— Doslej sem samo prisegal, zdaj ti pa dam častno besedo, da boš moja žena. Samo pištolo mi daj.

— Častna beseda, da se poročiš z menoj?

— Častna beseda, da te vzamem.

— Torej vama dam svoj blagoslov, — je zastokal mrlič in se zdrnil iz večnega spanja.

— Glej, glej! Kaj niste umrli, mister Scrogs?

— Ne. Bil sem tako previden, da nisem vtaknil v pištolo krogle. Toda to not se obljubili pred pričo, da se poročite. Izvolita torej poklekni in držita se za roke.

Hitro je potegnil iz žepa knjižico, prečital iz nje poročno formulo, blagoslovil novorojenca in pustil svojo hčerko, zdaj že poročeno »mister Snobbingsovo«, v objemu nadebnega soproga.

Mister Caracalla Snobbingas se je pa praskal za ušesi in razmišljal, kako se je ujel v past.

Ameriške zanimivosti

Novo gorostasnost ameriške justice. — Sreča v nesreči. — Posledica razporok. — Desetkrat omožena.

O čudnih poteh ameriške justice smo že opetovano poročali. Sacco-Vanzetti primer ni edini v zgodovini ameriške justice, ni prvi in najhujši tudi ne zadnji. Sacco in Vanzetti sta sledila Russel Scott, o čigar žalostni usodi smo že poročali, sedaj pa javljajo o novem drastičnem primeru. 20. aprila leta 1925 je bil ubit v Clevelandu Poljak Levandovski. O zločinu sicer ni bilo sledu, vendar je na policiji tla pred sodišče drugega Poljaka, Johna Kosienkowskega, ki je imel baje razmerje z ženo pokolnega Levandovskega in se ga je zato po mnenju policije iznebil. Dokazov o krivdi ni bilo, toda sodišče je Kosienkowskega vsoeno obsodilo na smrt. Sedaj je minilo že dve leti, a afera Kosienkowskega še vedno ni končana. Smrtno obsodbo so potrdili dosedaj že štiri instance in zdaj se, da je s tem obsodbeni usoda zapletena. Ko so mu na dan predstavljeni izrekli vrhovnega sodišča, ki je obsodbo potrdilo, je zaplakal in svečano izjavil, da je nedolžen.

Drugi primer čudne ameriške sodne prakse je izredno nagla sodba dveh banditov v New Yorku. Bila sta to Frederick Moore in Ernest Davis Mitchell, obtožena raznih roparskih napadov. Oba jeletnika sta morala pred sodišče že en dan po njihovi aretaciji. Bila sta obsodena vsak na 40 let ječe v Sing Singu. Ameriški časopisi poročajo, da pomeni ta obsodba rekord v poslovanju ameriških sodišč.

V Lansingu, država Michigan, je bil obsodjen na dosmrtno ječo 29 letni Fred Palm in sicer radi tihotapstva. Može je bil radi tihotapstva že večkrat opominjan in kaznovan, ker pa vse skupaj ni nič pomagalo, je sodnik W. Carr izrekel na temelju nove postave najhujšo kazen, ki jo določa zakon za nepoboljšljive zločince. Tako bo nesrečni Palm radi merice zganja, katero so našli v njegovem stanovanju policijski agenti, sedel vse svoje življenje v ječi.

Pred okrajnega sodnika Sweeneyja v Clevelandu so nekada dne privedli okoli 55 pijancev, ki jih je policija prejšnji dan polovila. Med njimi je bil tudi neki Nemeček, ki je sodnik vprašal, kakaj pije. »Eh, kaj, je odgovoril Nemeček, zveste, gospod sodnik, če pijem, bom umrl, če ne pijem bom tudi

umrl. Zato bom pil vseeno, kajti umrl bom na vsak način. Sodnik se mu je smejal in ga obsodil na 3 dolarje globe. Slična usoda je doletela tudi nekoga Irec, zagrozenega vinskega brata. Sodnik ga je vprašal, kako je mogoče, da pije pri taki vročini. (Nedelja je bila namreč silno vroča). Pa se je Irec možgato odrezal: »Gospod sodnik, kadar je mrzlo, lahko pije vsak tepec!«

Med raznimi resničnimi ali neresničnimi zgodbinami, ki jih čitamo v ameriških listih, je tudi ona farmerja Charlesa Mac Daniela iz Kansasa. Farmerja je namreč konj tako močno brcnil, da je zletel z njive na cesto. V tem hipu je privozil mimo avtomobil, sofer ni mogel več ustaviti voza in avto je zdrknul čez farmerja. Vse, ki so opazovali nezgodo, so bili prepričani, da je Daniels mrtev. Kdo pa popiše njihovo začetnje, ko je Daniels neznatno poškodovan in opraskan prišel izpod voza. To je pač sreča v nesreči!

Manj sreče je imel posestnik August Winkler iz Wisconsin. Požar mu je uničil vse imetje in v nadi, da si ustvari svojo ekstenzijo, je Winkler odpotoval proti jugu Spotoma mu je umrla njegova žena. Nato je nesrečni mož otvoril trgovino, toda tudi to pot mu sreča ni bila naklonjena. Poplava reke Mississippi mu je znova uničila vse imetje. Nato je odpotoval v mestecu Rosville, kjer je svoje zadnje imetje, bori 165 dolarjev, vložil v banko. Že drugega dne pa je podjetje skrahiralo...

Kakor imajo številne zakonske ločitve v Ameriki svojo dobro stran, ker se s tem prepreči nebroj zakonskih tragedij, tako imajo tudi slabše posledice. V devetih državah Severne Amerike je 20.000 otrok v sirotišnicah in zavetnicah. Le 5 odstotkov te dece nima roditeljev, 30 odstotkov ima samo mater ali samo očeta, doim je 65 odstotkov otrok, ki jim žive starši, a so ločeni. To sadovi razporok!

Gospa Irena Willis iz Uranije, lastnica bogatih vrelcev nafte, se je nedavno desetlet poročila, dasi je stara šele 44 let. Trije možje so ji umrli, s šestimi se je ločila, kako pa se bo iznebila desetega, še ni znano.

Kako se živi v fašistovskem Trstu

Sodnik, ki se sklicuje na zakon, odpuščen iz službe. — Ugodi fašistovskemu študentu ali pa v konfinaciji! — »Blaženi Trst, blažena njegova prosta luka!« — Režim strahu. Izmozgavanje

m. n. v. Trstu, 26. oktobra.

Med vsemi ostalimi vprašanji gospodarstva, ki jih največkrat meri zanimajo tržaško prebivalstvo, je gotovo eno najvažnejših — stanovanjsko vprašanje, ker je pač danes v Trstu tako, da ne dobiš stanovanja, zlasti majhnega, dveh, treh sob, čeprav ga iščeš mesec in mesec z lučjo ob belem dnevu, če ne plačaš par tisoč lir v buone uscite, to se pravi posebne nagrade ali gospodaru ali upravitelju ali pa dosedanemu najemniku oziroma vsem trem. Največkrat se dogaja, da se sedanji najemnik seli iz Trsta in oddaja stanovanje — s pohištvo vred, zahtevajoč za »pohištvo dva, tri tisoč ali še več. In to pohištvo tvori par polomljenih stolov, kaka senava miza in kuhinjska omara, ki razpada, če se je le dotakneš. Če hočeš imeti stanovanje, moraš plačati, kar zahtevajo. Stvar je posebno nevarna za ljudi, ki se hočejo poročiti in si ustanoviti svoj lastni dom!

Za urejevanje stanovanjskega vprašanja obstoji neka občinska komisija: po en zastopnik hišnih gospodarjev in najemnikov, predseduje ji pa magistratni asesor. Kako pa se dela v tej komisiji, pa naj vam pokažem na dveh zelo značilnih primerih.

Sodnik dr. Kessissoglu, že starejši mož, rodom Grk, toda vedno dober Italijan po svojem mišljenju, je hišni posestnik in je odpravdal stanovanje nekemu najemniku, in sicer ne iz vzroka, ki bi bil v zvezi z najemnino ali politiko. Stranka se je obrnila na zgoraj omenjeno občinsko komisijo, in ker se je dr. Kessissoglu upiral, ga je magistratni asesor opomnil, da ga bo v smislu onega pisma fašistovskega tajnika naznanil fašiju. Dr. Kessissoglu, sodnik, ki ima vsak dan opravka z zakoni, ki je kot sodnik čuvár zakona, je priporočil, svest si svoje pravice, da naj se stranka obrne na sodišče, a kar se tiče grožnje z naznanitvijo fašiju, pa je dejal, da je tudi nad fašijem — zakon. In kaj se je zgodilo? Asesor je stvar neznanil fašiju, sodnik dr. Kessissoglu je bil v par dneh suspendiran, potem premeščen iz Trsta v Novaro, in ker se ni pokoril temu odloku, odpuščen! Zato, ker je dejal, da je tudi nad fašijem zakon!

Drugi slučaj! Nekli hišni lastnik oddaja stanovanje šestih sob nekli vdovi, ki je njen sin v Trstu splošno znan kot milijonar, in je poleg tega

znano, da mati dobi od sina kar in kolikor hoče. Ta vdova oddaja štiri sobe v podnaje in je zahtevala od hišnega lastnika, da ji dovoli mesečno plačevanje najemnine. Ker je v Trstu že od nekdaj ukoreninjena navada, da se najemnika za večja stanovanja plačuje vsaj četrtletno, hišni lastnik ni pristal na njeno zahtevo. Najemnica se je pritožila na ono občinsko komisijo. Zastopnika hišnih lastnikov in najemnikov, ki sta oba dobro poznala vdovine gmojne razmere, sta bila odločno za to, da se njena zahteva zavrne, in bil je za to tudi asesor. Toda tedaj opomni najemnica asessorja, da ji je obljubil, da se bo zavzel zanjo, pa je gospod asesor pospešal nekaj zastopniku lastnikov in ravno tako nekaj zastopniku najemnikov, vzel iz miznice ono pismo fašistovskega tajnika ter pripomnil, da vendar ne gre, da bi se tako ravnilo z »ubogim vdovo« — materjo milijonarja! — da bi moglo priti do prešetavanja »grehov«, ki jih ima morda na sebi hišni lastnik, in da je konfinacija zelo neprijetna stvar. In konec? »Uboga vdova« plačuje danes najemnino — mesечно!

Pa bog ne daj, da bi kdo rekel, da je to morda — korupcija! Kaj šel! To je urejevanje stanovanjskega vprašanja po fašistovskemu načinu, kajti pod fašistovskim režimom mnini korupcije.

V tem pogledu bi mogel podati sijajno spričevanje neki major finančne straže, ki je bil dlje časa nameščen v Trstu, v prosti luki, pa so ga potem prestemili nekam tja doli na Sicilijo. Možakar piše sedaj naravnost obupna pisma svojim tržaškim prijateljem, v katerih se stalno ponavlja izrek: »Beata Trieste, beato il suo punto franco!«, kar se pravi po naše: »Blaženi Trst, blažena njegova prosta luka!« Može je namreč kot so Italijani, zlasti iz južne Italije, vsi zelo gostobesedni in zaupljivi, pa je za časa svojega bivanja v Trstu marsikedar zaupno pokramljal o izhodnih vratih proste luke, ki da so sijajne, neizčrpen vir »postranskih dogodkov« slabo plačane italijanske finance. Če pri vožnji kave, ki gre iz proste luke, zatise eno oko majorja, ga zatisejo vsi podrejenici, pa gre vizito neopazeno in nezazarjeno v mesto. Drugo mora vedela ostali odprti, ker bi se drugače ne videla, kam pada — božji blagor. Carina na kavu pa znaša nekli 13, z mestno užitnino pa skoraj 15 lir na kilogram! — »Beata Trieste, beato il suo punto franco!« Seveda,

na Siciliji in tudi drugod v Italiji do danes še nimajo nikjer prostih luk! Zato pa imajo vseposvobod, kakor v Trstu, kar najstrožje kontrolno nad drugimi stvarmi, zlasti pa za to, da ne bi kdo govoril o teh lepih razmerah, ki se razvijajo pod nekoruptnim fašističnim režimom.

Zlasti stroga je kontrola nad telefonom, in ne morda samo nad interurbanim, temveč tudi mestnim. So telefonski naročniki, za katere ima telefonska centrala strogo nadzor, da vsako njihovo zvezo zvežejo tudi s kontrolno oblastjo, ki je v Trstu na prefekturi (velikem županstvu), drugje pa ali tudi na prefekturi, ali pa na kvesturi (policijskem ravnanstvu), kakor se pač zdi primerneje vodilnim fašistovskim krogom. Nameščenih imajo tamkaj cele kope stenografov, da stenografirajo take razgovore. Tako se je zgodilo, da je v Bolonji sam prefekt v nekem zasebnem razgovoru nekaj porabih proti nekim višjim fašistovskim »hierarhici«, da je bil v par dneh — na razpoložljiv. V Trstu imajo, kakor se trdi, na prefekturi nekli petindvajset stenografov, ki beležijo telefonske razgovore »sumljencev«.

Kaj naj si človek, ki ima le kolikšaj možganov v glavi, misli potem o režimu, ki mora uporabljati taka sredstva, da se vzdržijo ljudstvo zmanjše z glavo in se povprašuje le še: »Koliko časa pa še more trajati vse to!«

Plače se znižujejo, češ, ker je lira toliko zrasla v svoji vrednosti, davki pa rastejo, a obenem pa raste tudi draginja. Danes v Trstu življenje ne le ni nič ceneje, kot je bilo v času največjega lirnega padca, temveč je celo znatno dražje. In k vsem državnim, pokrajanskim in občinskimi davčnim nam pa prihajajo še čim dalje večje davčnine, ki jih narekuje fašistovska stranka. Zasebni uradnik, ki ima ali ne tisoč lir mesečno plače, mora plačati mesečno skoraj do 100 lir davka in raznih prispevkov za bolnišnico in starostno zavarovanje, a sedaj prihaja še takolimenovani »dopolnilni davki«, nekak dodatki k osebnim dohodkom, ki ga bo treba plačati kar za štiri leta nazaj, za kar bo komaj zadostovala ena cela mesečna plača. Potem pa prihaja še članarina za fašistovski sindikat, ki jo mora gospodar odtegniti vsem nameščencem: 60 lir na leto. In ker to še ni dovolj, so poleg vsega še prispejki za aeroplan, ki se pokloni italijanski vojski, prispejki za razne fašistovske dobrodelne namene, za razne fašistovske spomenike, za »dopolnove« (prosvetno-zabavne odseke fašistovskih sindikatov) itd. itd. Vseposvobod pa mastno plačani načelniki, tajniki in drugi taki fašistovski funkcionarji, »koraj izključno ljudje, ki so se iz stare Italije prilepili sreče iskat v Trst«.

Zanje je Trst res Kalifornija, res »blazeni Trst«, dočim pa je za domačina, pa bodi Italijan, Slovan ali karkoli, že pravi pravcati pekel.

Gospodarstvo

Slab začetek

Kakor smo že večkrat poročali, je objavila generalna direkcija državnega računovodstva statistične podatke o državnih dohodkih in izdatkih za mesec april, ki je prvi mesec proračunskega leta 1927/28. V proračunu je bilo določeno 956.464.168,67 Din dohodkov, v resnici je pa dobila država 732.342.085,08 tako, da znaša primanjkljaj 224.122.083,59 Din ali okrog 24%. Zanimivo je, da so bili vsi državni dohodki manjši, kakor je bilo določeno v proračunu. Dohodki od neposrednih davkov so bili manjši okroglo za 47, od posrednih davkov za 15, od državnega gospodarstva za 87%. Dohodki od državnih posestev in kmetijskih sol izkazuje celo skoraj 100% primanjkljaja, od državnih nepremičnin tudi skoraj 100%, od prometa pa okrog 42%.

Postavka državnih izdatkov je bila v proračunu enaka postavki dohodkov, v resnici je pa izdala država 535.839.925,93 Din. Iz tega bi se dalo sklepati, da je država prihranila znaten znesek. Ako pa pogledamo postavke, pri katerih je država manj izdala, vidimo, da ni nobenega stvarnega prihranka, ker gre večinoma za pokojnine, državne dolgovce, prometne investicije itd., torej za izdatke, ki jih bo morala država prej ali slej poravnati.

Dejstvo je, da 1927/28. za okroglo 24% manjši kakor je bilo določeno v proračunu. Vlada že dolgo govori o znižanju proračuna in o štedenju, toda v praksi vidimo, da so to samo prazne obljube.

— g. Uradni tečaj dinarja za november. Finančno ministristvo je določilo za november sledeče uradne tečaje dinarja: 1 napoleon — 219, 1 turška lira = 247,40, 1 angleški funt = 276,60, 1 dolar = 56,70, 1 kanadski dolar = 56,40, 1 zlata nemška marka = 13,55, 1 poljski zlot = 6,35, 1 avstrijski šiling = 8, 1 belgijski belg = 7,90, 1 pengó = 9,90, 100 francoskih frankov = 223, 100 švicarskih frankov = 1095, 100 italijanskih lir = 310, 100 holandskih gldinarjev = 2281, 100 rumunskih lej = 35,30, 100 bolgarskih levov = 41, 100 danskih kron = 1521, 100 švedskih kron = 1528, 100 norveških kron = 1490, 100 pezet = 973, 100

drahem = 75,50, 100 Kč. = 163,30. Ti tečaji veljajo od 1. do 30. novembra. Po njih se plačujejo tudi pristanške takse.

— g. Glavna skupščina Centrale industrijskih korporacij. Druga letošnja glavna skupščina Centrale industrijskih korporacij se bo vršila 10. in 11. novembra v Beogradu. 10. novembra popoldne se bo vršila interna seja, 11. novembra ob 10. pa javna seja, kateri bodo prisostvovali tudi zastopniki ministrstev in tiska. Na dnevnem redu javne seje je vprašanje našega gospodarstva sploh in naše industrije posebej, vprašanje kreditov in investicijskih kreditov, vprašanje znanstvene organizacije dela, carinska in trgovinska politika naše države v primeri s carinsko trgovinsko politiko drugih držav in slednjič fiskalna obremenitav našega gospodarstva zlasti vprašanje odprave davka na poslovni promet, izenačanje neposrednih davkov in vprašanje samoupravnih davkov. g. Osnutek meničnega zakona. V zakonodajnem delu Narodne skupščine se bo razpravljalo v prvi vrsti o novem haškem načrtu glede mednarodne unifikacije meničnega prava. Stari srbski menični zakon iz l. 1880 je bil sestavljen na podlagi nemškega in francoskega meničnega prava. Načrt novega meničnega zakona predvideva posebne navedbe pravosodnega ministristva, s katerim bi se plačilni dohodki nadaljšali odnosno odgodili. Črtane so tudi nekatere omejitve, ki so veljale doslej v naši državi glede menične sposobnosti zlasti pri kmetovalcih.

— g. Trgovinska pogodba s Francijo. Čez nekaj dni bo baje parafirana trgovinska pogodba med našo državo in Francijo. Doslej je ostalo sporno vprašanje carine na naše vino. Pa tudi to vprašanje bo končno rešeno tako, da ne bo nobene ovire za ratifikacijo trgovinske pogodbe.

— g. Tujski promet in naše gospodarstvo. Letos je posetilo naše Primorje in letovišča v Sloveniji najmanj 50.000 tujcev. Ker se mude vsi tuji deli časa v naših krajih, lahko trdimo, da potroši vsak 5. do 6.000 Din. Tako so pustili tuji letos pri nas okrog 250 do 300 milijonov Din, kar je glede na pasivnost naše trgovinske bilance zelo razveseljiv pojav. Treba bi bilo privabiti vsako leto do 100 tisoč tujcev v našo državo in jim nuditi večje udobnosti, pa bi v nekaj letih narasli dohodki od tujskega prometa na več sto milijonov.

— g. Znižanje neposrednih davkov. Finančno ministristvo je izdelalo osnutek uredb o znižanju neposrednih davkov. Osnutek je bil izročen vsem ministrom, da ga pregledajo, na kar bo definitivno redigiran in predložen ministrskemu svetu. Uredba o znižanju neposrednih davkov bi stopila v veljavo z novim letom. Efekt znižanja znaša 130 milijonov Din. V sedanjem proračunu je določeno na račun neposrednih davkov 1.706.250.600 Din. V primeri s sedanjim proračunom bi znašalo znižanje okrog 8%.

— g. Povišanje delniške glavnice Hrvatsko-slavonske banke za parcelacijo in kolonizacijo. Hrvatsko-slavonska banka za parcelacijo in kolonizacijo, d. d. v Zagrebu, bo povišala svojo delniško glavnico od 5.000.000 Din na 10.000.000 Din. Rok emisije je določen od 1. do 8. novembra. Vse nove delnice

bodo ponudene starim delničarjem v razmerju 1 nova delnica za 1 staro.

Tornado, tajfun in orkan

Letošnje leto je bilo bogato na elementarnih katastrofah, poplavih, strahovitih viharjih, nalivih in sličnih nezdah, ki so težko prizadele prebivalstvo vseh petih delov sveta. Nedavno so poročali listi, da je divjal strahovit tajfun nad Japonsko, že teden dni kasneje pa je silovit tornado opustošil mesto St. Louis v Ameriki.

Tajfun, tornado... Od kod ta izraz? Beseda »tornado« je zagonetnega izvora. Mnogi so mnenja, da izvira od latinskega tornare — zasukati. Toda temu ni tako, kajti beseda je prišla v 17. stoletju iz Španije, kjer so rabili izraz tornado za silne viharje. Prvotni izraz je bil »tonado« kar pomeni toliko kot neurje, izvira torej od latinskega »tonare« t. i. bliskati se. Pozneje se je izraz »tonado« spremenil v tornado. Ravnotako je prišel iz Španije tudi izraz »orkan«, ki se v špansčini imenuje »Rurikano«. Španci sami so ta izraz sprejeli od karibskih Indijancev, ki so strahovite viharje imenovali »huracan«. Izraz »tajfun«, kakor imenujejo vzhodni narodi strahovite neurja, ni kitajskega izvora kakor so jezikoslovci prvotno mislili, marveč izvira od grške besede »typhon«, kar pomeni toliko kot zračni vrtnec. Arabci so ta izraz spremenili v »tufan«. Da je izraz tajfun kitajskega izvora, pričča dejstvo, da pomeni »ta« v kitajščini velik ali silen, a »fang« vihar.

Jazzband v cerkvi

Jazzband triumfira. Kakor bubi glava, tako si je tudi jazzband kmalu osvojil ves svet in sedaj poročajo, da bo ekscentrična glasba prodrla tudi v cerkev. Češki komponist Burian se je namreč lotil težavnega posla komponirati cerkveni skladbo za jazzband-orkester. To originalno kompozicijo so nedavno predvajali v neki praški cerkvi in baje je dosegla popoln uspeh in je zlasti rekviem napravil izreden vtis na poslušalce.

Praški cerkveni krogi so baje za novo kompozicijo zelo navdušeni in pravijo, da bo ostala ekscentrična skladba na stalnem cerkvenem repertoarju.

KDOR OGLAŠUJE. TA NAPREDUJE!

Popolnoma novo! Prvič v Ljubljani! Razkošje!

Sijaj!

52 najnovjših toalet!

Razkošje!

PALACE

Grandiozna drama ljubene polna razočaranj, presunov, prevratov, pustolovščin in borbe.

V glavni vlogi najelegantnejša žena Pariza

Hughette Duflos in Leon Bary

Palaca sijajnih zabav z okolico bajnih vrtov. — Boginja rivijere v čaru ljubeznih tajstvenega markiza. — V sobi ljubimca. — Izlet in preračunana nezdgo. — Strašen vihar v planinah. — Noč med ranjenimi in mrtveci. — Razgled na samostanski vrt. — Strašna avtomobilska nesreča. — Opomin. — Beg od markiza temne preteklosti. — Ljubimec najden na vrtu napaden in razmesaren od psov. — Mir v palači. — Sreča in zadovoljstvo v samostanu. — Balet. — Ruske in španske pesalke, Monte Carlo itd.

PREMIJERA DANES OB: 4., pol 6., pol 8, in 9. uri. Predstave jutri v nedeljo ob: 3., pol 5., 6., pol 8, in 9. uri. — Pri vseh predstavah prvovrstni umetniški orkester, Predprodaja vstopnic od 11. do 12. in od 2. dalje.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Ambrose Blerce:

Kača

Worker Brayton se je udobno iztegnil na divanu in smehljaje čital Morrysterjevo knjigo »Čuda prirode«. Čudno je to, je dejal sam pri sebi, da so učenaki v Morrysterjevi dobi verovali v stvari, ki bi jim dandanes ne nasel niti naši neuki svet.

Zamisli se je in pri tem spustil knjigo na tla. Na nasprotno steno je padala mračna senca. Tam je stala postelja in pod njo je zagledal Brayton dva majhna zelenkasta žarka.

— Morda sta dva kovinska gumba, je pomislil Brayton raztreseno, nato pa se je zopet poglobil v svojo knjigo. Toda trenutek kasneje ga je nekaj prisililo, da je zopet pogledal v ono stran.

Svetlikajoča se predmeta sta bila še vedno na svojem mestu. Braytonu se je zdelo, da sta postala še nekoliko jasnejša in da sta se pomaknila nekoliko bližje. Mrak v sobi je bil kriv, da ni mogel doznati, od kod sta se pojavila zelenkasta žarka. In tretjič je pričel, dasi nekoliko vznemirjen, čitati knjigo starega učenjaka. Tako je minilo par mi-

nut, nato pa se je Brayton še jasneje kakor prej spomnil, kako ga nekaj privlači, in tretjič je pogledal pod posteljo. In tedaj je opazil, črne proge velike kače. Ona dva zelenkasta žarka so bile njene oči. Sedaj je mogel že jasno razločiti njeno strašno glavo. Da, ona dva svetla žarka so bile njene oči, iz katerih je odsevala zloba, prava kačja zloba!

Worker Brayton je bil 35 let star. Bil je neženjen, bogat, neodvisen človek, športnik, svetovni potnik, ki je potoval za zabavo in ki se je znal od časa do časa poglobiti tudi v znanstveno čtivo. Nedavno se je vrnil v San Francisco. Imel je tu razkošno urejeno palačo, sprejel pa je povabilo svojega prijatelja, učenjaka dr. Druringa, naj stanuje pri njem, ker mu je samemu bilo nekako neugodno v njegovi veliki palači, pred vedno smehljajočimi prilaznimi obrazi svojih slug.

Tu na periferiji mesta mu je bilo lažje. Hotel se je nekoliko odpočiti, da bi potem zopet krenil v svet. Njegov prijatelj je stanoval že več let v tej hiši. Bil je pravi učenjak, ki je živel le za svojo znanost, za svoje kače. V tem poslopiju je bil nameščen

tudi njegov laboratorij in nekakšen muzej, v katerem je hranil Druring pripravane »eksemplare najredkejših kačin vrst. Ljudje iz sosesčine so se bahi tega »kačjega raja«, ker se je razneslo, da so se iz njegovega laboratorija večkrat izmuznile kače, ki so se potem skrivale po sosednih vrtovih. Tudi Brayton je že čul o tem. Toda v svojem življenju še ni nikdar občutil straha...

Brayton je v trenutku, ko je opazil kako občutil samo stud. V prvem hipu je hotel pozvoniti. Električni zvonec je bil v neposredni bližini njegove roke. Tedaj pa se je spomnil, da bi domači mogli misliti, da je bojazljivec, in ni pozvonil.

Nikdar še ni videl take kače. Bila je dolga in ogromna. Ostudna! Črna! Strašna kača! Ni se bal, toda ta žival se mu je studila do skrajnosti.

Brayton je vstal in hotel je nalahno oditi iz sobe.

Dvignil je desno nogo, da bi stopil nazaj, toda v istem hipu ga je v njegovi nameri preprečila neka neodoljiva sila.

— Neumnost! je dejal, ali sem morebiti tak strahopetec, da bi se bal in

da bi se moral zdeti sam sebi bojazljiv!

In hotel je še enkrat prestopiti. Toda tega, kar se je sedaj z njim godilo, si nikakor ni znal raztolmačiti. Hotel je oditi, vendar pa se ni mogel premakniti z mesta. Obstal je kakor vkopan.

Onadva zelenkasta žarka sta sevala izpod postelje svojo zlobno, fascinirajočo svetlobo.

Prebledel je kakor zid. Komaj se je še vzdržal na nogah. Občutil je, kako izvira iz kačin oči nekakšen tok, nekaj, kar ga je povsem prevzemalo. Pred njegovimi očmi se je vse zamajalo in zmešalo... Obšel ga je smrtni strah...

Kriknil je in se zgrudil na tla. Iz nosa mu je tekla kri. Kača se ni premaknila.

Dr. Druring je sedel s svojo ženo v knjižnici. Učenjak je bil izredno dobro razpoložen. Prečital je pismo, ki mu ga je sluga prinesel, nato pa je dejal ženi:

— Pravkar mi prijatelj javlja, da je kupil zame krassen eksemplar Ophiophaga.

— A kaj je to, ga je vprašala žena brezbržno.

— Ti si strašno neinteligentna! Ophiophagus se imenuje neka vrsta kač, ki žro druge kače.

— Menda jih hipnotizirajo, je vprašala žena.

— No, to je prav tebi slšno! Kako moreš biti tako neinteligentna, da veruješ v take bajke, ki so si jih izmislili na praedje! Da, to so glupe, izmišljene bajke, — kače nimajo hipnotične moči. Razgovor je naenkrat prekinil grozen obupen krik.

Mož in žena sta prebledela.

— Kaj je to?

Druring je skoro brez diha pohitil v zgornje nadstropje in vdrl v sobo svojega prijatelja.

Brayton je ležal poleg postelje z okrvavljeno glavo. Bil je mrtev.

— Zadelo ga je kap, je rekel Druring tiho, ko je pregledal truplo. Reče je padel in si pri padcu prebil lobanjo.

— Toda za boga, kaj pa je to posteljo? — Kako pa je to prišlo sem?

Prijel je kačo, jo izvlekel izpod postelje ter jo vrge na sredo sobe, kjer je ostala neprimerna, zvita v klopčico.

— Ta komad že dolgo časa iščem! Bila je pripravljena kača...

Velour in plis
za damske plašče, ošleke
izbira, ugodne cene
R. Miklauc
Pri Skofu
Ljubljana, Lingarjeva ul.

Srebrne krone
kupi F. ČUDEN, Ljubljana,
Prešernova ulica 1. 121/L

Natakarica
išče službo v večji restavraciji
pri morju. Vešča je več jezi-
kov. Ponudbe na upravo lista
pod »Nastop takoj/ 2401. —
2401

Deček
star 15 let, močan in zdrav, se
želi učiti v trgovini z mešanim
blagom na deželi. Dopise na
upravo lista pod »Posten/2399«
o 2399

Absolventinja
trgovske šole, zmožna sloven-
skega in nemškega jezika, ste-
nografije in strojepisja — išče
primerne službe. — Ponudbe
pod »Začetnica/2405« na upra-
vo »Slov. Narod«. —

**Novo! Stereo - opazovalni
žepni aparat!**

Pokaže presenetljivo plastično
in naravno fotografske pos-
netke. Cena za aparat z 10 le-
nimi stereo-posnetki Din 80,
poštne prosto. Posamezne
zbirke stereo-posnetkov pokra-
jine, akti, mesta itd. po Din
35. E. Križman, Ljubljana. —
Poštni predal 172. 2398

**Najstarejša slovenska plesar-
ska in ilirarska delavnica**

Ivan Bricej, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Go-
sposvetska cesta 2 (dvorišče
kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvršitev toč-
na, cene zmerno. 72/L

V Parizu diplomirana učiteljica
poučuje privatno
francoščino.

Gre tudi na dom. — Sprejema
od 1.—4. — Naslov pove upra-
va »Slov. Narod«.

Stanovanje dveh sob
s kuhinjo išče miren uradniški
zakonski par v novi ali stari
hiši. Plača event. za pol leta
v naprej. — Ponudbe pod Sta-
novanje/2387 na upravo »Slov.
Naroda«.

Kupujemo
zlato, srebro, platin, srebrne
krone, zlati denar. Tovarna
za ločenje dragih kovin. Ljub-
ljana, Šiška, Jernejeva cesta.
2419

Hiša
z dvema stanovanjema, velik
vrt, vodovod v hiši, pol ure
oddaljena od mesta se ugodno
proda. Ponudbe na upravo li-
sta pod »Hiša/2423«. 2432

Čevljarški pomočnik
dober delavec, zanesljiv in
trezen, išče dela na deželi, da
bi imel stanovanje in hrano v
hiši. Ponudbe na upravo lista
pod »Čevljarstvo/2422«. 2422

Ročni voziček
Lubasove harmonike na 4 to-
ne ter nekaj pohištva se takoj
proda. Ponudbe na upravo li-
sta pod »Ugodnost/2421«. 2421

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monograme, obleke L. dr.
veze najfinije in najcenejše

mehanično umetno vezanje
Matok & Mikeš
Ljubljana, Da Imatinova ulica 13

Entljanje, ažuriranje, predtla-
kanje ženskih ročnih del za trgo-
vino, šolo in dom.

Spominjajte se Tabora!

Stroji
za betonski strešnik.

Stroji za betonski zidak.
Stroji za betonske otle
kose. Obleke za cevi in
stopnice. Stroji za bru-
šenje in poliranje. Stiskal-
nice za cementne plošče
vseh vrst.

Mešalniki za malto in beton.

Kamenolomci, valjarnica. Izpiralnice za pesek,
prod itd.

Tovarnica strojev **Dr. Gaspary & Co., Markranstätt.**
Prosimo za obisk. b. Leipzig

Katalog št. 95 brezplačno.

NOVO! **NOVO!**
Kanarčki, harcerji
garantirano dobri pevci, tudi pri luči,
na prodaj.
Pevec od dinarjev 200—250, samice
Din 45 za komad. Razošiljam tudi
po pošti in jamčim, da pride pič živ
J. KELNARIČ,
goj. harških kanarčkov
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 2/III

Zastopnike
in zastopnice za prodajo srečk
na obroke išče — Bančna po-
slovalnica Bezjak, Maribor, Go-
sposka ulica 25. 77/L

Opremljeno sobo
svetlo, zračno, z električno
razsvetljavo, v Rožni dolini
(mestni del Ljubljane) oddam
mirnemu gospodu ali visoko-
šolcu s 1. novembrom. Meseč-
no z zajtrkom Din 300. — Pon-
udbe pod »Čistost/2391« na
upravo »Slov. Narod«.

I. Stjepušin
ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, žice, škole
varture, ostale po-
trebitve za
sva glazbala.
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franko

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

2415

Naznanilo.
Poleg že 20letne gostilničarske obrti sem ustanovil
v dolenskem delu mesta tudi
kavarno
v za to odredenem lokalu, katerega otvorim v so-
boto, dne 29. oktobra. — Potrudi se bom p. n.
goste postreči z najboljšimi gorkimi in hladnimi
okrepčili ter si prizadeval nuditi vse po na solid-
nejših cenah.
Se priporočam **Fran Kavčič,**
Privoz 4, Prule

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
priporoča svoje za
ogledovalne in
solistične ter spre-
najetne palete.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

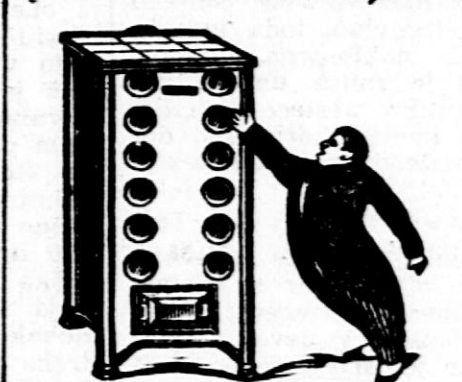
Trgovski lokal
s stanovanjem se išče na pro-
metnem kraju v mestu za ta-
koj ali spomladi. Ponudbe na
upravo lista pod »Lokal 2414«
2414

Deček
močan, star 16 let, se želi učiti
ključavničarske obrti pri več-
jem podjetju. Ponudbe na
upravo lista pod »November
2415« 2415

Kdo bi posodil
gospodu s stalno službo 2000
Din proti mesečnemu odplači-
lu 500 Din. Garancija in obre-
sti sigurno. Ponudbe na upravo
»Slov. Narod« pod »Nujno —
2413« 2413

Mladina naprejš!
išče mlade ljudi, ki nimajo
ne poklica, ne premoženja, pač
pa jekleno voljo priti navzgor.
Bismene ponudbe sprejema:
Novinski biro, Ljubljana, Se-
lenburgova ulica 7, II. nadst. 2397

Svetovni patent »Zephir«
Lesna trajno goreča
peč z zračno kurjavo

**z 10 kg drv ogreva so-
bo skozi 24 ur.**
»ZEPHIR«, tvornica peči, Su-
botica. Zastopstvo v Ljubljani:
BREZNIK & FRITSCH

Baržun v krasnih barvah in
najnovejših vzorcih
priporoča torčka
A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA, Mestni trg 10
Oglejte si naše izložbe! Oglejte si naše izložbe!

Najboljša v materialu in konstrukciji so:
kolesa, šivalni stroji Gritzner - Adler
URANIA PISALNI, švicarski PLETILNI
stroji **DUBIED.**
Najlepše opreme samo pri
JOSIP PETELINCU v Ljubljani
blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Telefon 2913
Najnižje cene. Večletna garancija.

KLIŠARNA „JUGOGRAFIKA“
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z. O. Z.
Vse
vrste klišejev,
črte in avtotipije,
izdeluje po predloženih
risbah, peropisih ali slikah za
navaden tisk ali za finejšo izvedbo v
eni ali več barvah, točno po
naročilu, v najkrajšem času
in po konkurenčno
nizkih cenah.
LJUBLJANA. V. PETRA NASIP 23.

Sukno — Doubl
Kamgarn
za moške obleke — Veliko
izbira — Ugodne cene
R. Miklauc
»PRI SKOFU«
Ljubljana, Lingarjeva ul.

Mestni pogrebni zavod.
85 let star je, večkrat previden s Svetotajstvi, v
Gospodu zas. al nas nepozabni oče, stari oče, gospod
Ivan Robida
mestni policijski nadkomisar v pokoju
Pogreb ljubljene pokojnika bo v ponedeljek,
31. oktobra ob dveh iz mrtnišnice deželne bolnice na
pokopališču »Sv. Križu«.
V Ljubljani, 29. oktobra 1927
Docent dr. **Ivan Robida**, primarij, sin. — **Adolf**
Robida, profesor, sin. — **Jana**, vnukinja.

Ocarinjenje
vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro,
skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posred-
nik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice)
Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklarira-
nega blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

Telefon **Ivan Zakotnik** Telefon 379
mestni tesarski mojster,
— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stroji
razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje
itd. — Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA

Kral. ang. parobrod. linija
ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO
Brazilijo-Uruguay-Argentino in Kubo-Chile-Peru
Informacije brezplačno pri podzastopniku
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26

GIOVANI BOCCACCIO:
DEKAMERON
Prevel Dr. **ANDREJ BUDAL.**
I. knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.
II. knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.
III. knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.
Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne Zadruge
v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Specijalna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih, računskih, kopirnih, razmnoževalnih strojev
in blagajn po konkurenčni ceni.

Lud. Baraga

LJUBLJANA
Telef. 2980 Selenburgova ulica 6/1

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskontira menice, inka-
sira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse
v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem
računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije
vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja
tudi srečke Ratne šete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji